

SusiLIFE – Kohti ihmisen ja suden rinnakkaiseloä

(2019—2025)

Kuvaus hankkeen toiminnasta

Hanke on saanut rahoitusta Euroopan unionin LIFE-ohjelmasta (LIFE BOREALWOLF, LIFE18 NAT/FI/000394). Hanke on täysin vastuussa tuottamastaan sisällöstä. Euroopan komissio tai CINEA ei ole vastuussa aineistosta tai aineiston sisältämien tietojen käytöstä.

Tausta ja tavoitteet

Viimeisen 15 vuoden aikana sudet ovat levittäytyneet lähemmäs tiheästi asuttuja alueita. Kun sudet ja ihmiset elävät ja liikkuvat samoilla alueilla, suden läsnäolo aiheuttaa huolta, pelkoa ja joskus koira- ja kotieläinvahinkoja. Muutokset yhteiskuntarakenteessa ja urbanisoituminen ovat vaikuttaneet suomalaisten tietotasoon susista ja susiin liittyvät arvot ja asenteet ovat muuttuneet. Susista käydään kiivasta keskustelua ja etenkin sosiaalisessa mediassa leviää herkästi virheellistä tietoa. Susiin liittyvä konflikti on johtanut vaikeuksiin hoitaa ja hallinnoida susikantaa kestäväällä tavalla.

Suden kannanhoitosuunnitelma ja sen päivitykset ovat ohjanneet susipolitiikkaa Suomessa jo kymmenkunta vuotta, mutta linjausten ja toimenpiteiden avulla ei ole onnistuttu saavuttamaan habitaattidirektiivin vaatimaa suotuisan suojelun tasoa sudelle. Suden kannanhoitosuunnitelma päivitettiin syksyllä 2019. Suunnitelman päätavoite on kehittää suden ja ihmisen rinnakkaiselo Suomessa. LIFE BOREALWOLF (Susilife/VargLIFE) -hanke käynnistettiin lokakuussa 2019 tuomaan lisäresursseja suden kannanhoitoon sekä vastaamaan osaan hoitosuunnitelmassa esitettyjä toimenpiteitä.

SusiLIFE on kuusivuotinen (2019—2025) EU LIFE -rahoitteinen kansallinen hanke, jonka tavoitteena on saavuttaa ja ylläpitää Suomen susikannan suotuisaa suojelutasoa edistämällä ihmisen ja suden rinnakkaiselo. Hanke toteutetaan yhteistyössä Suomen riistakeskuksen, Luonnonvarakeskuksen, Metsähallituksen eräpalveluiden, Itä-Suomen poliisilaitoksen ja Suomen Luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piirin kanssa. Hanketta rahoittavat EU LIFE -ohjelman lisäksi ympäristöministeriö, MTK ry ja maa- ja metsätalousministeriö sekä hankkeen osapuolet. MTK ry rahoittaa kotieläinten suojaamista ja vahinkojen ennaltaehkäisyä koskevia toimenpiteitä. Tavoitteena on rakentaa yhteisiä toimintatapoja susikannan hoitoon osallistuvien tahojen kesken. Hanke kehittää ja tiivistää yhteistyötä suurpetojen tutkimuksessa ja hoidossa LIFE-hankkeiden ja Pohjoismaiden kanssa.

Hankkeen teemat ja toimenpiteet

SusiLIFE-hankkeen tavoitteena on edistää ihmisen ja suden rinnakkaiselo niin, että susien aiheuttamat huoli, pelko ja koira- ja kotieläinvahingot vähenevät.

DNA-näytekeräys ja -seuranta

- DNA-näytekeräys laajenee kaikille Suomen susireviireille
- DNA-seurannan avulla sudet voidaan yksilöidä ja tunnistaa
- Seuranta tarkentaa suden kanta-arviota

Vuorovaikutus ja yhteistyö susialueilla

- Suurpetoyhdyskuntien verkosto laajenee ja vahvistuu
- Hankesuunnittelijat ja eräpartio kohtaavat susialueiden asukkaita
- Reviiriyhteistyöryhmien toimintaa kehitetään
- Hanke tutkii suomalaisten asenteita susiin

Kotieläin- ja koiravahinkojen ennaltaehkäisy

- Suunnittelijat auttavat kotieläintiloja kotieläinten suojaamisessa
- Hanke toimittaa petoaitoja sekä tuo Suomeen uusia suojausmenetelmiä ja testaa niitä kotimaisissa olosuhteissa
- Vahinkojen ennaltaehkäisystä kootaan tietoa ja jaetaan hyviä käytäntöjä
- Hankkeessa kehitetään uutta menetelmää metsästyskoirien suojaamiseen susilta

Poliisin ja erätarkastajan partio Itä-Suomessa

- Partio ratkoo ja selvittää suteen liittyviä konflikteja
- Partio ennaltaehkäisee ja valvoo metsästysrikollisuutta

Mallinnustyökalut suden kannanhoitoon

- Hanke kehittää hallintotoimille ennakointimallin, joka vertailee toimenpiteiden vaikutuksia
- Mallinnustyökalu auttaa monilajisen kannanhoidon menetelmien ja käytäntöjen kehittämisessä

Viestintä

- SusiLIFE viestii toimenpiteiden etenemisestä ja tuloksista säännöllisesti verkkosivuilla (www.susilife.fi) ja sosiaalisessa mediassa
- Hanke välittää sidosryhmille ja kansalaisille tietoa sudesta, suden käyttäytymisestä ja susivahinkojen ennaltaehkäisystä
- Hankkeessa viestitään aktiivisesti medioille ja järjestetään toimittajille tilaisuuksia
- Kansanedustajille tuodaan ajankohtaista susitietoa vuosittaisissa tilaisuuksissa
- Hankkeessa luodaan oppimateriaalia ja tietopaketteja suurpedoista
- Kaikissa teemoissa käydään aktiivista vuoropuhelua sidosryhmien kanssa

Sidosryhmät edustavat esimerkiksi tuotanto- ja kotieläintilallisia, luontoharrastajia, metsästäjiä ja maanomistajia. Hankkeen työntekijät, kuten Suomen riistakeskuksen suunnittelijat ja poliisin ja erätarkastajan yhteispartio, tekevät työtään konkreettisesti kansalaisten parissa.

Hankkeen budjetti

SusiLIFE-hanke käynnistyi 1.10.2019 ja päättyi 30.9.2025.

Hanke on saanut rahoitusta [Euroopan unionin LIFE-ohjelmasta](#) (LIFE BOREALWOLF, LIFE18 NAT/FI/000394). Hanketta rahoittavat lisäksi maa- ja metsätalousministeriö, ympäristöministeriö ja toteuttavat organisaatiot.

Rahoittaja	Summa
Euroopan Unionin LIFE-ohjelma	3.017 milj. €
Maa- ja metsätalousministeriö	720 000 €
Ympäristöministeriö	50 000 €
Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry	30 000 € *
Toteuttajaorganisaatioiden omarahoitus	1.697 milj. €
Yhteensä	5.513 milj. €

** MTK ry rahoittaa kotieläinten suojaamista ja vahinkojen ennaltaehkäisyä koskevia toimenpiteitä.*

Rahoituksen teemakotainen jaottelu

Teemat	Summa	Osuus kokonaisbudjetista
Susikannan seurannan kehittäminen (A1, C1)	1 155 000 €	21 %
Vuorovaikutus ja yhteistyö susialueilla (A1, C4)	505 000 €	9 %
Eräpartio Itä-Suomessa (C6)	850 000 €	15 %
Vahinkojen ennaltaehkäisy (A1, A3, C3)	1 198 000 €	22 %
Mallinnustyökalut suden kannanhoitoon (C2, C5)	357 000 €	6 %
Viestintä (E1, E2)	764 000 €	14 %
Hankehallinto ja -seuranta (A2, D1, D2, D3, D4, F1)	326 000 €	6 %
Yleiskustannukset	360 000 €	7 %
YHTEENSÄ	5 515 000 €	100 %

Toimenpide A.1: Toimintasuunnitelma

Vastuussa oleva partneri: Luke

Osallistujat: Luke, FWA, FANC, MH, POLICE

Aika 2019-2020

Tavoitteet: Toimenpide kerää tarvittavat aineistot ja taustatiedot, kuvaa hankkeen taustaa ja tarkentaa toimenpiteitä, aikatauluja ja eri partnerien rooleja työssä. Hankkeen konkreettinen tavoite on parantaa suden suotuisaa suojelutasoa lisäämällä suden hyväksyttävyyttä yhteiskunnassa. Toimenpiteiden tärkeimpiä hankkeen jälkeisiä vaikutuksien odotetaan olevan: 1) lisääntyvien susiparien määrä on jatkuvasti enemmän kuin 25, 2) läpinäkyvä ja luotettava susikannan seurantamenetelmä, joka kertoo kannan elinvoimaisuudesta, 3) pysyvä lasku suteen kohdistuvassa metsästysrikollisuudessa ja 4) susien aiheuttamat kotieläinvahingot vähenevät. Tulokset saavutetaan kehittämällä DNA-pohjaista susikannan seuranta, tehostamalla vapaaehtoista suurpetoyhdyshenkilöverkostoa ja tunnistamalla ja kokoamalla parhaat Suomen olosuhteisiin sopivat vahinkojen ehkäisymenetelmät.

A1-toimenpiteessä tehdään työsuunnitelma DNA-seuranta varten. Se sisältää DNA-näytteenotto-protokollaa koskevat ohjeet. Työsuunnitelman pohjaksi hankitaan tietoa DNA-seurannan parhaista käytännöistä kutsumalla kansainvälisiä asiantuntijoita tammikuussa 2020 pidettävään työpajaan Helsinkiin. Työpajassa keskustellaan näytteenotto- ja analyysiprotokollasta ja arvioidaan sopivimmat menetelmät Suomen olosuhteisiin. Lisäksi työpajassa edistetään tulevaa skandinaavisen yhteistyötä valtioiden rajat ylittävien susien seurannassa. Työpajassa vahvistetaan suhteita venäläisiin ja saksalaisiin kollegoihin.

A1-toimenpiteessä luodaan strategia rajat ylittävälle susikannan seurannalle. Strategia koskee näyte- ja menetelmäyhteistyötä poronhoitoalueen lähellä oleville susilaumoille ja susille, jotka vaeltavat poronhoitoalueen läpi. Strategia tehdään yhdessä Skandinavian susia seuraavien organisaatioiden kanssa.

Suurpetojen hallinnosta ja johtamisesta vastaavat viranomaiset Suomesta, Ruotsista ja Norjasta kokoontuvat säännöllisesti jakamaan tietoja ja kokemuksia sekä keskustelemaan suurpetoja koskevista yhteisistä asioista. SusiLIFE-hankkeen kokemuksia jaetaan myös muissa pohjoismaisissa kokouksissa.

Luken ja Suomen riistakeskuksen projektihenkilöt laativat suunnitelman siitä, kuinka suurpetoyhdyshenkilöiden koulutusmateriaali päivitetään. Koulutusmateriaali kootaan verkkokurssiksi, jossa on videoita ja kuvia muun ohella. Petoyhdyshenkilöille kehitetään sertifiointijärjestelmä. Suunnitelma sisältää myös strategian siitä, miten uusien verkoston jäsenten koulutus ja palaute järjestetään.

Hankeessa tarkastellaan erilaisia vahinkojen ennaltaehkäisyn menetelmiä eri puolilta maailmaa ja tieteellistä näyttöä niiden tehosta. Katsauksessa kartoitetaan muissa Euroopan maissa käytettyjä ja kehitettyjä menetelmiä ja keskustellaan parhaista ennaltaehkäisykäytännöistä erityisesti karjalle ja lampaille. Tiedot kerätään tieteellisestä kirjallisuudesta (artikkelit, meta-analyysit), harmaasta kirjallisuudesta (esim. hankeraportit) ja asiaankuuluvilta verkkosivuilta, joissa keskitytään ohjeistuksiin suurpetovahinkojen estämiseksi). Kerättyjä tietoja käytetään tausta-aineistona vahinkojen ehkäisemisen työkalupakin rakentamiseksi, ja hankkeen linkittämiseksi muihin eurooppalaisiin suurpeto-LIFE-hankkeisiin.

Tiedottaminen

Tässä toiminnassa tehdyt suunnitelmat ja arvioinnit julkaistaan hankkeen kotisivulla ja niistä tiedotetaan tapaamisissa sidosryhmien, tutkijoiden ja viranomaisten kanssa paikallisella, alueellisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla.

Tuotokset

- 2020 Työsuunnitelma DNA-seurannan kehittämisestä Suomessa
- 2020 Suunnitelma suurpetoyhdysheiköiden koulutusmateriaalin päivityksestä, sen koonnista verkkokurssiksi ja sertifikaattijärjestelmän kehittäminen
- 2020 Työsuunnitelma vahinkojen ennaltaehkäisemisen työkalupakille
- 2020 Kirjallisuuskatsaus parhaista käytännöistä kotieläinvahinkojen ennaltaehkäisemiseksi Euroopassa
- 2020 Mediatiedote kirjallisuuskatsauksesta

Toimenpide A.2: Selvitys ihmisten susiasenteista

Vastuussa oleva partneri: Luke

Osallistujat: Luke

Aika 2019—2020

Tavoitteet: Tavoite on selvittää suomalaisten aikuisten näkemyksiä susista ja suden suojelusta. Näkemyksiä arvioidaan uudestaan SusiLIFE-hankkeen lopussa, jolloin nähdään, miten hanke on vaikuttanut kansalaisten näkemyksiin. Tilanteen selvittäminen hankkeen alussa on tärkeää, jotta voidaan tunnistaa keskeiset asenteet väestön eri osista. Tämä auttaa muotoilemaan keskeisiä viestejä, valitsemaan osuvimmat mediakanavat tärkeimmille kohderyhmille ja tavoittamaan yleisöt, jotka ovat halukkaita tekemään yhteistyötä projektin osallistujien kanssa. Yleinen tavoite on kerätä tietoa, joka auttaa ohjaamaan toimintaa ja tiedonjakoa tehokkaammin.

Toiminta

Kysely suoritetaan satunnaisella otoksella markkinatutkimusyhtiön suomalaisista Internet-paneeleista. Hanke suunnittelee otantamenettelyn ja kyselylomakkeen, ja tulokset raportoidaan projektiryhmässä.

Tuotokset

- 2020 Mediatiedote ihmisten hyväksynnästä susia kohtaan
- 2020 Sanomalehtiartikkeli ihmisten hyväksynnästä susia kohtaan ennen SusiLIFE-hanketta
- 2020 Tieteellinen raportti kyselyn tuloksista ihmisten hyväksynnästä susia kohtaan hankkeen alussa

Toimenpide A.3: Taustaselvitys vahinkojen ennaltaehkäisystä

Vastuussa oleva partneri: Luke

Osallistujat: Luke

Aika 2020

Tavoitteet: Toimenpide tarkastelee, mitä Etelä-Suomen kotieläin kasvattajat ajattelevat vahinkojen taloudellisista tappioista, riskistä ja vahinkojen ennaltaehkäisystä. Vahingot ovat useimmiten tapahtuneet lammastiloilla Länsi- ja Lounais-Suomessa, mutta tapauksia on ollut myös muilla eläintiloilla (esim. karja tai hevoset) ja myös Itä-Suomen tiloilla.

Kaikkia kotieläintuottajien kokemat taloudelliset susivahinkojen ennaltaehkäisyyn liittyviä tappioita ei virallisesti seurata tai kateta Suomen nykyisen vahinkokorvausjärjestelmän mukaisesti. Esimerkkejä tällaisista kustannuksista ovat mm. henkilöstökustannukset suurpetoaitojen rakennuksesta ja ylläpidosta. Selvitys auttaa määrittelemään nykyisen ennaltaehkäisy- ja vahingonkorvausjärjestelmän haasteet. Ongelman tarkastelu auttaa löytämään ratkaisuja, jotka lisäävät suden hyväksyttävyyttä paikallisten ihmisten joukossa. Toimenpiteessä keräämme taustatietoja, jolla voidaan kohdistaa tietomateriaaleja ja lieventää haitallisia vaikutuksia.

Toiminta

Haastattelut: Tutkimus aloitetaan keräämällä in situ -haastattelutietoja (10–15 haastateltavaa) paikan päällä, eli niillä maatiloilla, joiden laitumien ympärille rakennetaan tai on rakennettu suurpetoaitoja. Kerätyt tiedot kuvaavat, mitä vahinkojen ennaltaehkäisemiseksi on tehty ja kuinka paljon siihen on kulunut resursseja (rahaa tai aikaa).

Internet-kysely: Tutkimus jatkuu tekemällä kysely. Kyselyn tulokset kuvaavat jokaisen ennaltaehkäisevän toimenpiteen yleisyyttä Etelä-Suomen kotieläin kasvattajien keskuudessa. Kyselyssä kartoitetaan vahinkojen ennaltaehkäisyn kustannuksia. Tiedot kerätään satunnaisesti valitulta 200 kotieläin kasvattajalta 10 susialueelta Etelä-Suomessa ja tuottajilta, jotka ovat saaneet materiaalia suurpetoaitoihin viimeisen viiden vuoden aikana Suomen riistakeskukselta.

Tuotokset

- 2020 Yleistajuinen raportti. Raportista viestitään projektin ja kumppanien verkkosivuilla ja sosiaalisessa mediassa.
- 2020 Mediatiedote kotieläintuottajien näkemyksistä
- 2020 Tieteellinen raportti tai Pro Gradu (suomeksi englanninkielisellä tiivistelmällä) keskeisistä tuloksista.

Toimenpide C 1: Uusien ja kustannustehokkaiden geneettisten sovellusten käyttöönotto perhelaumojen seurannassa

Vastuussa oleva partneri: Luke

Osallistajat: Luke

Aika 2020–2023

Tavoitteet: Luke tuottaa vuosittain arvion Suomen susikannasta. Suuremman osan nykyisten tai vasta perustettujen susireviirien sisällyttäminen geneettisen seurannan piiriin lisää sekä kanta-arvion että MSE-mallissa käytettyjen skenaarioiden tarkkuutta. Laajalti luotettu geneettinen seuranta vähentää myös epäluottamusta tai epäilyksiä tietyn reviirin arvioidusta tilasta, eli onko reviirillä lisääntyvä lauma tai vain pari ilman jälkeläisiä. Niin hankkeen kenttätöntekijät kuin jo kokeneet sekä vasta koulutetut vapaaehtoiset tulevat keräämään näytteitä geneettiseen seurantaan kuuluvien alueiden laajemman kattavuuden saavuttamiseksi. Hankesuunnittelijat osallistuvat myös tietojen keräämiseen ja vapaaehtoisten motivointiin.

Jotta saataisiin mahdollisimman kattavat kenttätiedot kaikilta susireviireiltä (sekä pari- että laumareviireiltä), uudet alueet on sisällytettävä geneettiseen seurantaohjelmaan. Vapaaehtoisen kenttätöyöhön perustuva kattava geneettinen seuranta edellyttää yhteistyötä vapaaehtoisten ja asiantuntijoiden välillä. Tämä yhdessä tehokkaan suurelle yleisölle suunnatun tiedottamisen kanssa lisää ymmärrystä seurannan ja kanta-arvioinnin prosesseista ja luotettavuudesta. Toimenpide tukee hallintastrategian arviointimalleja (MSE-malleja) tuottamalla tarkkoja demografisia ja geneettisiä parametreja. Samalla tuotetaan tietoa suomalaisten susiperhelaumojen roolista Fennoskandian metapopulaation elinkelpoisuuden kannalta, mikä on olennaista tietoa rajat ylittävän susikannan hoidolle. Tämän toiminnan kohderyhmiä ovat niin Maa- ja metsätalousministeriö, Suomen riistakeskus, kansalaisjärjestöt, tiedeyhteisö, suurpetoyhdyshenkilöiden verkosto kuin suuri yleisö.

Tiedottaminen

Toimenpide lisää yleisön luottamusta vuotuisen kansalliseen susikanta-arvioon, ensisijaisesti yleistajuistamisen ja DNA-tulosten avoimen keskustelun avulla.

LIFE-hankkeen jälkeen

Jatkossa Luke käyttää hankkeessa kehitettyjä käytäntöjä susikannan rutiiniseurannassa saadakseen luotettavaa tietoa lisääntymisten määrästä ja tarjotakseen tieteellisen näkökulman julkiseen keskusteluun menetelmistä ja seurannan tuloksista. Luke tulee käyttämään riittävästi resursseja avoimeen ja säännölliseen viestintään tiedonkeruuseen osallistuvien vapaaehtoisten kanssa. Luken kenttähenkilöstö osallistuu myös seurantaohjelmaan suunnilleen samalla määrällä kuin projektin aikana. Uudet seurantakäytännöt, vuosittaiset geneettiset analyysit mukaan luettuna, tuetaan Luken rahoituksella.

DNA-näytteitä keräävien vapaaehtoisten sitoutumista edistetään säännöllisellä tiedonvaihdoilla ja tarjoamalla mahdollisuuksia jatkokoulutukseen. Luke ja Suomen riistakeskus seuraavat vapaaehtoisten halukkuutta kerätä näytteitä, jotta haasteisiin voidaan vastata ennakoivasti. Tavoitteena on säilyttää 100 %:n kattavuus laumareviireillä LIFE-hankkeen jälkeen.

Tuotokset

- 2020 2 yleistajuista lehtiartikkelia menetelmästä ja miksi DNA:ta kerätään ja miten osallistua (lisätään vapaaehtoisten osallistumista)
- 2021 2 yleistajuista lehtiartikkelia (palaute vapaaehtoisten osallistumisesta ja DNA-tuloksista)
- 2022 Tekninen raportti (aluetason seurantaan käytetyt menetelmät ja tulosityyppiprozessi)
- 2020 2 Webinaaria (kuinka suden kannanseurantaa tehdään, miten DNA-analyysi toimii ja kuinka tutkia lisääntymistapahtumia sen perusteella)
- 2020–2023 4 Lehdistöiedotetta DNA-näytteenotokauden alkamisesta
- 2021, 2022 2 webinaaria (yleiskuvaus DNA-näytteenoton käytöstä suuressa mittakaavassa suurpetohavainnoinnin yhteydessä; kuinka käyttää verkkosivua kansallisen tason tuloksien läpikäymiseen)
- 2022–2024 4 yleistajuista lehtiartikkelia (tulosten seuranta, vapaaehtoisten osallistuminen ja kokemuksia, tulosten käyttöä, tarinoita aluehistoriasta)
- 2022 Tieteellinen käsikirjoitus DNA-menetelmistä susien lisääntymistapahtumien seurantaan

Toimenpide C 2. Uusien työkalujen kehittäminen hallintomenettelyjen seurausten ennustamiseen ja kohdistamiseen

Vastuussa oleva partneri: Luke

Osallistujat: Luke, Riistakeskus, Metsähallitus, Poliisi

Aika 2020–2023

Tavoitteet: Tavoitteena on kehittää työkaluja hallinnolle tuottamalla ennustavia sovelluksia kahdessa erillisessä työpaketissa.

Työkalu laittoman tappamisen vähentämiseksi. Työkalun avulla arvioidaan alueellisesti laittoman toiminnan riskiä ja tuetaan valvonnan kohdistamista

Tavoitteet: Työkalu tarjoaa erävalvonnalle, poliiseille ja muille viranomaisille perustan riskialueiden tunnistamiseksi. Viranomaiset voivat keskittää partiointia ja muita toimenpiteitä korkean riskin alueille. Toiminnan keskittäminen lisää laittoman toiminnan kiinnijäämisriskiä. Julkinen tieto työkalusta voi vähentää todennäköisyyttä tehdä rikos.

Luke kehittää parhaillaan erillisessä projektissa uutta susikannan seurannan työkalua. Työkalu käyttää vapaaehtoisten kansalaisten keräämiä susihavaintoja päivittääkseen arvioita Suomen susikannan koosta ja alueellisesta jakaumasta reaaliajassa. SusiLIFE-hankkeessa algoritmia kehitetään edelleen niin, että se auttaa ennustamaan susien liikkeitä ja elämistä tehtyjä havaintoja. Ennuste esitetään todennäköisyysjakamana. Yhdessä muun tiedon kanssa laittomasta tappamisesta, ennuste pystyy myös arvioimaan laittoman toiminnan mahdollista esiintymistä. Tulos on interaktiivinen kartta, joka on käytettävissä myös mobiililaitteilla.

Ennustettuja ja toteutuneita susihavaintoja vertailemalla voidaan ohjata susikannan seuranta ja laittomuusien valvontaa esimerkiksi seuraavilla tavoilla:

- 1) Jos susihavainnot eivät toteudu ennustetulla tavalla, alue merkitään paikaksi, joka edellyttää paikallisten viranomaisten tarkastusta.
- 2) Algoritmi oppii yllä olevista tapauksista ja mukautuu tarkempien ennusteiden tekemiseksi tulevaisuudessa.

Mallinnustyökalu suden kannanhoitoon (MSE)

Tavoitteet: MSE-työkalu ottaa huomioon populaatiodynaamisiin parametreihin, kuten keskimääräiseen syntyvyyteen ja kuolevuuteen, ja luonnolliseen satunnaisvaihteluun liittyviä epävarmuuksia. Työkalun avulla voidaan tunnistaa sellaisia toimenpidesuunnitelmia, jotka ovat vähemmän herkkiä esimerkiksi

susikannan kokoon liittyvälle epävarmuudelle, jolloin siitä johtuvat kiistat muuttuvat myös vähemmän merkityksellisiksi. Tämä lisää sidosryhmien yhteistyötä ja susien läsnäolon yleistä hyväksyntää, ja vähentää susiin ja susikannan seurantaan liittyvää yhteiskunnallista jännitettä.

Uuden työkalun toisena tavoitteena on lieventää suden läsnäoloon liittyviä haitallisia vaikutuksia. Huolet ja pelko voidaan määritellä yhdeksi tekijäksi suorituskykymittareissa, joita käytetään eri toimenpidesuunnitelmia arviointiin ja vertailuun. MSE-lähestymistapa voi auttaa tunnistamaan toimenpidesuunnitelmia, jotka vähentävät huolta ja pelkoa. Työkalussa mallinnetaan mekanismit, jotka johtavat koira- ja kotieläinvahinkoihin yhdistämällä tämän tieto susikannan tilaan ja ennaltaehkäiseviin toimiin. Tämän seurauksena tunnistetaan toimenpidesuunnitelmat, jotka vähentävät koira- ja kotieläinvahinkoja.

Toimenpiteen kolmas tavoite on vähentää laittoman tappamisen esiintymistä. MSE-työkalulla mallinnetaan mekanismit, jotka johtavat laittomaan tappamiseen. Epävarmuus näistä mekanismeista otetaan huomioon simulaatiossa. Tämän seurauksena tunnistetaan toimenpidesuunnitelmat, jotka vähentävät laittoman tappamisen todennäköisyyttä.

Tämä toimenpide yhdistää hankkeen tulokset muodolliseen päätöksenteon tukityökaluun, jota riistahallintoviranomaiset voivat käyttää tulevaisuudessa. Kannan arviointimenettelyjen suorituskyvyn arvioimiseksi ihanteellinen ratkaisu on verrata populaation runsauden arvioita todelliseen runsauteen. Tämä on tyypillisesti mahdotonta käytännössä, koska todellista runsautta ei voi koskaan tietää varmasti. Toiseksi paras lähestymistapa on arvioida arviointimenettelyt virtuaalisessa ympäristössä käyttäen tietokonesimulaatiota. Tähän käsitteeseen perustuva arviointikehys tunnetaan nimellä Management Strategy Evaluation (MSE). MSE-kehystä voidaan laajentaa kannanarvioinnista toimenpidesuunnitelmien vertailuun. Toimenpidesuunnitelmaa voidaan pitää päätöksenteon algoritmina: kannan nykyinen tila huomioiden, kuinka toimitaan?

MSE-työkalua kehitetään susikannan eri hoitostrategioiden vaikutusten ennustamiseen. Työkalu yhdistää projektissa saadut tiedot. Työkalun ekologista komponenttia käytetään monilajihoidossa (susi-hirvieläimet), ja yhteiskunnallinen komponentti yhdistää susipopulaation tilan ihmisten asenteisiin ja susien aiheuttamiin vahinkoihin. Siksi tämä toiminta on suunnattu laajasti riistahallinnolle, tutkijoille ja muille sidosryhmille.

Työ järjestetään seuraavasti:

1. Sidoryhmien kanssa järjestetään yksipäiväinen ongelmanratkaisutyöpaja mallin perusparametrien tunnistamiseksi. Malliin sisällytettävistä mahdollisista hoitotoimenpiteistä keskustellaan laajasti.
2. Systemimallinnuksessa määritellään, miten vaihtoehtoiset toimet vaikuttavat susikantaan. Systemimallin ydin on kuvata suden-karhun-hirvieläinten populaatiodynamiikkaa. Muissa dynaamisissa komponenteissa otetaan huomioon monilajien populaatiotilan ja sidoryhmien määrittämien toimenpiteiden välinen suhde.
3. Toimenpidesuunnitelmien arviointi. Kukin toimenpidesuunnitelma arvioidaan käyttäen tietokonesimulaatiota. Epävarmuus parametreista ja populaation dynamiikan luonnollisesta vaihtelevuudesta huomioidaan simuloimalla tuhansia mahdollisia kehityssuuntia. Tavoitteiden toteutumista kuvaavat suoritusmittarit esitetään yhteenvedona jokaisesta suunnitelmasta. Suunnitelmia verrataan sitten graafisesti sopivimman kompromissin löytämiseksi mahdollisesti ristiriitaisten tavoitteiden välillä.

Tuloksena oleva simulointityökalu on tietokoneohjelma, jossa on käyttöopas. Tarvittavien laskelmien nopeudesta riippuen työkalua voidaan käyttää joko vuorovaikutteisesti verkkopohjaisen käyttöliittymän kautta tai web-pohjaista käyttöliittymää voidaan käyttää visualisoimaan ajon simulaatiotulokset. Luke ylläpitää ohjelmaa hankkeen aikana ja sen jälkeen.

Tiedottaminen

Julkinen tieto työkalun käytöstä laittoman tappamisen torjumiseksi partioinnissa vähentää todennäköisyyttä, että mahdollinen lainrikkoja tekisi rikoksen. Työkalu itsessään ei ole julkinen. Silti mitä enemmän voimme rakentaa luottamusta työkalun ympärille osoittamalla, miten se toimii ja miten partiot käyttävät sitä, sitä enemmän ihmiset luottavat työkalun tarjoamien tietojen perusteella tehtyihin päätöksiin.

Hankkeessa tuotetaan viestintämateriaalia, joka sisältää ydinviestejä, yksinkertaisia esimerkkejä sekä ymmärrettävää infografiikkaa työkalun toiminnasta. Tiedottamispakettia voivat käyttää poliisi ja erätarkastajat esitellessään työkalua kollegoilleen. Koska työkalu on kansainvälisesti uusi, levitämme tietoa myös pohjoismaisille suurpetotutkijoille ja virkamiehille.

Koska MSE-työkalu tukee päätöksentekoa, on tärkeää, että se huomioi eri sidosryhmien ideoita ja näkemyksiä. Ensimmäinen askel työn tiedottamisessa on ongelmanratkaisutyöpaja. Työpaja antaa sidosryhmille mahdollisuuden arvioida, mitä ongelmia työkalun pitäisi ratkaista. Arviointi tapahtuu kysymällä sidosryhmiltä, mitä tavoitteita ja hallinnollisia toimia he pitävät tärkeinä sisällyttää malliin.

MSE-työkalun kehittämisen aikana tiimi pitää yhteyttä sidosryhmiin ja pyytää heidän mielipiteitään aina, kun tehdään laajamittaisia päätöksiä. Näin työkalu muodostuu kollektiiviseksi ja yhtenäiseksi. Molempien työkalujen edistymisestä tiedotetaan hankkeen verkkosivuilla ja sosiaalisessa mediassa.

LIFE-hankkeen jälkeen

Poliisi ja Metsähallitus ottavat hankkeen jälkeen interaktiivisen kartan/verkkosovelluksen jokapäiväiseen käyttöön. MSE-työkalua käytetään Suomen susikannanhoitoon liittyvään päätöksenteon tukityökaluna. Luke ylläpitää työkaluja ja päätöksentekijät hyödyntävät niitä päätöksenteossa.

Tuotokset

- 2023 MSE -tulokset: vaihtoehtoisten hoitotoimenpiteiden simulaatiotestit ja pilotointi hirven metsästyssuunnittelua varten
- 2023 MSE -työkalun lehdistötiedote
- 2023 Kartta-/verkkosovellus laittoman tappamisen todennäköisyyden arvioimiseksi on toiminnassa
- 2023 Viestintämateriaalit (keskeiset viestit, esimerkit ja infografiikat) valmiit

Toimenpide C3. Käytännön työkalujen kehittäminen susiin liittyvien uhkien hallitsemiseksi

Vastuussa oleva partneri: Suomen riistakeskus

Osallistujat: Luke, Suomen riistakeskus, Metsähallitus, Poliisi

Aika: 2020–2025

Tavoitteet: Suden kohtaamisiin reagointi ja ihmisten valistaminen on ratkaisevan tärkeää vahinkojen estämiseksi ja susien hyväksynnän lisäämiseksi. Alueelliset hankesuunnittelijat tukevat paikallista susikannan suojelua ja hoitoa tarjoamalla puolueetonta tietoa paikallisille asukkaille, jakamalla tietotaitoa eläinten omistajille ja auttamalla keräämään tietoja kannanarviointia varten.

Vahinkojen ennaltaehkäisykeinojen kehittäminen on välttämätöntä ihmisten ja susien rinnakkaiselon parantamiseksi. Tässä toimenpiteessä kehitetään ja jaetaan myös työkaluja kotieläin- ja koiravahinkojen ja niiden uhan vähentämiseksi. Uusien työkalujen kehittäminen koiravahinkojen estämiseksi vähentää koirien riskiä loukkaantua susihyökkäyksissä, mikä puolestaan parantaa susien hyväksyntää metsästäjien ja muiden kansalaisten keskuudessa. Se antaa myös metsästäjille mahdollisuuden jatkaa koirien käyttöä metsästyksessä ja siihen liittyvissä tärkeissä riistanhoitotoimenpiteissä.

Tällä toimenpiteellä pyritään vähentämään sekä koettua riskiä että susien aiheuttamia vahinkoja. Se lievittää pelkoa ja vähentää kansalaisten epäoikeudenmukaisuuden tunnetta lisäten positiivista suhtautumista susia kohtaan. Tärkeää hankkeen yleiselle menestykselle on, että hankesuunnittelijat tapaavat reviiirialueiden asukkaita näiden kotitiloilla ja paikallisissa tapahtumissa, minkä ansiosta paikalliset asukkaat voivat helpommin jakaa näkemyksiään susiin liittyvissä asioissa ja saavat samalla tietoa vahinkojen ennaltaehkäisystä ja itse hankkeesta.

Yhteistyöverkoston rakentaminen

Vuosina 2019–2020 palkataan kolme alueellista hankesuunnittelijaa, jotka osallistuvat erilaisiin paikallisiin tapahtumiin luodakseen yhteistyöverkostoja paikallisten sudenhoitoon liittyvien toimijoiden kanssa (esim. reviiiryhteistyöryhmät ja riistanhoitoyhdistykset). Hankesuunnittelijat työskentelevät ensisijaisesti omilla vastuualueillaan (Länsi-, Koillis- ja Kaakkois-Suomi), mutta läheisessä yhteistyössä keskenään. **Vuosien 2021–2024** aikana hankesuunnittelijat osallistuvat edelleen erilaisiin alueellisiin tapahtumiin, joissa he jakavat susiin liittyvää tietoa ja tehostavat yhteistyötä paikallisten sidosryhmien (esim. metsästäjien ja maanviljelijöiden yhdistykset, paikalliset kunnat) kanssa.

Suomen olosuhteisiin sopiva vahinkojen ennaltaehkäisytoimien työkalupakki

Vuoden 2020 aikana kerätään tietoa ja hyviä käytänteitä sekä kansallisista että kansainvälisistä lähteistä hyödyntäen tutkimuksia ja yhteistyötä susiin liittyvien LIFE-hankkeiden kanssa. Tiedonvaihtoa ja hankehenkilöstön koulutusta Suomessa järjestetään yhteistyössä kansainvälisten asiantuntijoiden kanssa. Erilaisten suojaustoimenpiteiden soveltuvuutta Suomen oloihin arvioidaan perustuen kirjallisiin raportteihin, hankekumppaneiden asiantuntemukseen Suomen olosuhteista sekä kansainvälisten asiantuntijoiden kanssa tapahtuvaan tiedonvaihtoon. EU:n sisäisinä lähteinä käytetään susien hoitosuunnitelmien tietoja (esim. Virosta, Ruotsista ja Ranskasta) ja tehdään tiivistä yhteistyötä eri organisaatioiden kanssa, kuten Ruotsin riistavahinkokeskus (Viltskadecenter). Hyödynnämme myös hankkeessa tuotettua yleiskatsausta sähköisistä petoaidoista ja niiden tehokkuudesta

valtakunnallisesti, samoin kuin tämänhetkistä tietoa muista kotieläinvahinkojen estämiseksi käytetyistä työkaluista.

Vuonna 2021 kootaan kotieläinten suojaukseen liittyvät parhaat käytänteet työkalupakiksi, ja tuon oppaan ensimmäinen luonnos julkaistaan verkkoversiona (kaikkien kiinnostuneiden kansalaisten saatavilla). **Vuosien 2021–2023** aikana testataan oppaassa esitettyjä työkaluja ja lisätään oppaaseen tietoa käyttökokemuksista. Nämä toimet tuottavat opasta varten myös havainnollisia valokuvia ja käytännön ohjeita suojaustoimenpiteiden käyttämiseksi. Oppaasta on hyötyä monenlaisille eläimille, joilla on erilaisia haasteita suojaamiseen liittyvissä tilanteissa. Lisäksi opas on hyödyllinen kaikille lemmikki ja harraste-eläinten omistajille, jotka haluavat suojella kotieläimiään (lampaista, nautoja, hevosia, koiria jne.) susien hyökkäyksiltä.

Erilaisia vahinkoja ehkäiseviä laitteita, kuten valoa, ääntä tai tuoksua käytettäviä liikettä aktivoivia karkotelaitteita testataan käytettäväksi tiloilla, joissa susi vierailee toistuvasti. Hankesuunnittelijat asentavat laitteita tiloille, tarkkailevat susien käyttäytymistä sekä offline- että online -riistakameroilla (video, kuvat) ja vierailevat tiloilla tarkistaakseen, miten laitteet toimivat. Suden käyttäytymisessä havaittujen muutosten perusteella hyödyllisimmiksi todetut laitteet lisätään työkalupakkiin.

Vahinkojen ehkäisy suunnitelmat kotieläimille

Vuonna 2020 hankesuunnittelijat arvioivat vahinkoriskiä alueilla, joille sudet ovat vasta asettautuneet. He kartoittavat riskialueet ja jo käytössä olevien sähköisten petoaitojen sijainnin. Paikallisten suurpetoyhdyshenkilöiden kanssa muodostettavat verkostot tarjoavat hyödyllistä tietoa mahdollisista riskialueista. Hyökkäysriskiä arvioidaan kaikenlaisilla tiloilla (lampaat, naudat tai hevoset; kotieläinpuistot). Riskinarvioinnissa otetaan huomioon eläinten lukumäärä ja tilan sijainti suhteessa susireviireihin. Hankesuunnittelijat ottavat huomioon myös sen, että uusien susireviirien nuoret alfaparit näyttävät usein aiheuttavan eniten kotieläinvahinkoja.

Vuosina 2020–2024 hankesuunnittelijat vierailevat riskitiloilla suunnittelemassa tilallisten kanssa suojaustoimenpiteitä työkalupakkia hyödyntäen. Riskialueita arvioidaan uudelleen vuosittain koko hankkeen ajan. Tilavierailujen tarkoituksena on tarjota asiantuntijaneuvontaa ja tietoa kotieläinten suojaamiseksi. Hankesuunnittelijat myös jakavat tilallisille infolehtisiä, joissa on perustietoja siitä, kehen ottaa yhteyttä petoasioissa ja mistä löytää lisätietoja (verkkosivujen osoitteet). Lisäksi kotieläinten suojauksen parhaita käytänteitä esitellään eläintenkasvattajille sellaisilla tiloilla, jotka jo käyttävät näitä työkaluja.

Hankesuunnittelijat ylläpitävät läpi hankkeen pika-aitoja, jotka voidaan ottaa käyttöön tiloilla, joilla on akuutti riskitilanne. Paketit toimitetaan vain muutaman päivän vasteajalla tiloille, jotka tarvitsevat välitöntä suojaa. Petoaitamateriaalia koskevat hakemukset hyväksytään samoilla kriteereillä, kuin nykyisessä valtion tukijärjestelmässä (suojattujen kotieläinten arvo on suurempi kuin materiaalikustannukset, eläintilallisen sitoumus rakennetun aidan ylläpitämiseen 5 vuoden ajan). Hankesuunnittelijat varmistavat toimivuuden opastamalla tilallisia aitojen kokoamisessa ja huollossa. Erä kevyttä, liikuteltavaa ja nopeasti asennettavaa aitaa hankitaan väliaikaiseksi suojaksi pysyvämpää petoaitaa odottaessa.

Kenttätyö tietojen keräämisen ja vahinkokatselmusten tukemiseksi

Vuosien 2020–2024 aikana hankesuunnittelijat auttavat paikallisia petoyhdyshenkilöitä todentamaan havaintoja ja tarjoamaan tietoa paikallisille asukkaille, kun sudet vierailevat piha-alueella tai kotieläinlaitumella – ja erityisesti silloin, kun vahinkoja on tapahtunut. Hankesuunnittelijat keräävät DNA-näytteitä (ja tarvittaessa lisänäytteitä) ja tunnistavat mahdolliset poistettavissa olevat syyt susien vierailuille. He tarjoavat merkittävää tukea petoyhdyshenkilöverkostolle ja susien seurantatutkimukselle alueilla, joilla on vähän petoyhdyshenkilöitä tai joilla sudet vierailevat erittäin usein, ja työ suoritetaan läheisessä yhteistyössä paikallisen havaintojaverkoston sekä Luken henkilöstön kanssa.

Koirille suunnatun suojarusteen kehittäminen

Toimenpiteen tarkoituksena on kehittää ja testata uutta suojaliivimallia, joka mahdollistaa hyvän liikkuvuuden ympäri vuoden ja tarjoaa samalla riittävän suojan. Hanke suunnittelee suojaliivin ominaisuuksia yhdessä metsästyskoiria käyttävien metsästäjien kanssa. Liivi on valmis markkinoille vuonna 2024, kun koiranomistajat ovat testanneet sen käytännössä. Koska saattaa olla vaikeaa löytää sopivaa toimijaa perinteisten liivien kehittämiseen, hanke saattaa joutua laajentamaan suojarusteiden kehittämisen kehyksiä. Hankkeen tavoitteena on valita kehitettävien saatavilla oleva suojaväline, joka hyödyttää eniten metsästyskoiria ja niiden omistajia.

Tiedottaminen

Koko hankkeen ajan tietoa susien biologiasta, levinneisyydestä ja käyttäytymisestä sekä parhaista suojauskäytänteistä levitetään viestinnän ja paikallisten tapahtumien kautta, joita järjestetään SusiLIFE-hankkeessa ja sen ulkopuolella. Keskeisten kohderyhmien kouluttamiseksi hanke osallistuu vuosittain noin 30 sidosryhmien järjestämään tapahtumaan. Paljon työaikaa käytetään kasvokkain tapahtuvaan viestintään sekä ja nopeaan kommunikointiin asukkaiden kanssa sellaisten tilanteiden lieventämiseksi, joissa levitetään väärää tietoa. Suden havaintotietojen avulla hankkeen asiantuntijat saavat ajantasaista tietoa susien esiintymisestä ja välittävät sen susireviirialueiden asukkaille paikallisten toimijoiden järjestämissä tapahtumissa ja lyhyiden sanomalehti-artikkeleiden välityksellä vuosittain. Susireviiryhteistyöryhmiä kannustetaan myös kutsumaan hankesuunnittelijoita kokouksiinsa asiantuntijavieraina. Hankesuunnittelijat ja Suomen riistakeskuksen riistasuunnittelijat kouluttavat kotieläin- ja koiranomistajia susihyökkäysten ennaltaehkäisyssä ja vahingonkorvauksissa, kun he tapaavat näitä ihmisiä päivittäisessä toiminnassaan.

Viestintä on aktiivista ja keskittyy käytännön työhön: viestinnän keskeinen osa on varmistaa, että paikalliset tietävät hankesuunnittelijoista ja heidän työstään. Tärkein kanava tähän ovat kokoukset ja tapahtumat, mutta myös sidosryhmäorganisaatioita hyödynnetään paikallisten tavoittamiseksi. Lisäksi on keskeistä kertoa paikallisten kokemukset tästä yhteistyöstä hankkeen näkyvyyden lisäämiseksi.

Life -hankkeen jälkeen

Suomen riistakeskus jatkaa hankkeessa kehitettyjen käytännön työkalujen käyttöä konfliktin hallitsemiseksi. Suomen riistakeskuksen aluetoimistojen riistasuunnittelijat jakavat edelleen tietoa paikallisille ihmisille ja tekevät tarvittavaa riskinarviointia toimittaakseen tiloille petoaitoja ja suojalaitteita, jotka on hankittu maa- ja metsätalousministeriön (MMM) rahoittaman vahinkoja ennaltaehkäisevän hankkeen kautta. Lisäksi hankkeen aikana hankittuja laitteita lainataan sellaisille susialueiden ihmisille, jotka niitä tarvitsevat. Riistasuunnittelijat vievät edelleen eteenpäin viestiä

koirille saatavilla olevista, hyvin toimivista suojausvarusteita. Kaiken kaikkiaan Suomen riistakeskuksen henkilöstö ottaa käyttöön aktiivisen viestinnän toimintamallin, jota käytetään päivittäisen sidosryhmäviestinnän lisäämiseksi. Riippuen MMM:ltä saadusta rahoituksesta, Suomen riistakeskus voi mahdollisesti palkata hankesuunnittelijan työtä vastaaviin tehtäviin työntekijän (tai useita) myös projektin jälkeen.

Tuotokset

- 2020 Artikkelit yleisessä aikakauslehdessä koiraliiviseminaarista
- 2020 Mediatiedote hankkeessa kehitettävistä kotieläinvahinkojen ennaltaehkäisykeinoista
- 2021 Vahinkojen ennaltaehkäisymenetelmistä kootun oppaan ensimmäinen versio valmis
- 2021 Mediatiedote vahinkojen ennaltaehkäisymenetelmistä kootun oppaan online-versiosta
- 2021 Artikkelit yleisessä aikakauslehdessä nopeasti toimitettavista sähköisistä petoaidoista
- 2021 Raportti parhaista susien suojelussa käytetyistä vahinkojen ennaltaehkäisykäytännöistä Euroopassa, julkaistu
- 2024 Mediatiedote koirien suojarusteiden kehittämisestä
- 2024 Artikkelit yleisessä aikakauslehdessä koirien suojarusteiden kehittämisestä

Toimenpide C 4. Yhteistyön kehittäminen

Vastuussa oleva partneri: Suomen riistakeskus

Osallistajat: Luke, Suomen riistakeskus, Metsähallitus

Aika: 2020–2025

Tavoitteet: Peto yhdyshenkilöiden (PYH) verkosto koostuu havaintoja tarkistavista vapaaehtoisista, yleensä paikallisista metsästysseuroista. Tähän verkostoon kuuluu tällä hetkellä noin 2 150 aktiivista yhdyshenkilöä (2019). Verkosto on kuitenkin paikoittain harva, ja jotkut petoyhdyshenkilöt ovat ylityöllistettyjä konfliktialueilla, joilla heillä on suurempi työmäärä, kuin mihin he voivat sitoutua. Siksi on tärkeää laajentaa PYH-verkostoa myös muihin kuin metsästäjiin, koska se voi paikallisesti 1) lisätä havaintotietojen ja kerättyjen DNA-näytteiden määrää ja 2) vähentää yksittäisten petoyhdyshenkilöiden työmäärää. Lisäksi se, että kuka tahansa voi ryhtyä petoyhdyshenkilöksi, ja havaintojärjestelmän avoimuus lisäävät luottamusta kerättyjen tietojen puolueettomuuteen. DNA-näytteenottokoulutus lisäosiona parantaa kannanseurannan laatua. Vapaaehtoisille laadittu virallinen koe vahvistaa petoyhdyshenkilöiden asemaa tiedontuottajina ja paikallisina asiantuntijoina taaten riittävän asiantuntemuksen kaikille verkoston jäsenille. Verkkopohjainen kurssi lisää koulutuksen tehokkuutta ja saavutettavuutta, kun taas koulutustilaisuudet tarjoavat välttämättömiä vuorovaikutteisia tilanteita, joissa havainnollistetaan mm. jälkien ja jätösten tunnistamista ja vahvistetaan petoyhdyshenkilöiden asiantuntemusta. Pitkällä aikajänteellä nämä toimet parantavat ihmisten ja suurpetojen rinnakkaiselo.

PYH-verkostoa vahvistetaan rekrytoimalla uusia vapaaehtoisjäseniä ja hyväksymällä sekä metsästäviä että ei-metsästäystaustaisia jäseniksi. Nykyinen verkosto koostuu metsästäjistä, joita paikalliset riistanhoitoyhdistykset (rhy) ovat suosittaneet tehtävään. Heillä on voimassa oleva metsästyskortti ja kuuluvat jäsenenä johonkin Suomen 282 rhy:stä. Tulevaisuudessa voidaan hyväksyä myös muita kuin metsästäjiä. Ei-metsästävät vapaaehtoiset liitetään samaan verkostoon ja heidän toimintaansa ohjaa Luke samoilla luotettavuuden ja tehtävään soveltuvuuden vaatimuksilla, kuin metsästäjiä tällä hetkellä.

Lisäksi otetaan käyttöön verkkokoulutuskurssi, jota seuraa virallinen tentti ja todistus. Kurssimateriaalin ensimmäiset moduulit päivitetään vuoden 2020 aikana, ja kaikki perusmoduulit julkaistaan sähköisessä muodossa vuoteen 2021 mennessä. Materiaalit kootaan myös erikseen sopiviin paketteihin henkilökohtaisten koulutustilaisuuksien järjestämiseksi. Vuoden 2020 ensimmäisten tapahtumien aikana osallistujilta kerätään palautetta koulutusmateriaalin sisällön hienosäätämiseksi. Vuosina 2021–2024 tuotetaan lisämoduuleja, jotka sisällytetään verkko- ja koulutustapahtumien materiaaliin. Lisäksi kentällä toteutetuista havainnollistavista esityksistä tuotetaan täydentävää videomateriaalia (webinaareja). Peto yhdyshenkilöt voivat vapaasti ilmoittautua näihin erikoiskoulutusmoduuleihin. Kokenut petoyhdyshenkilö voi kouluttautua edelleen vapaaehtoiseksi susien DNA-näytteiden kerääjäksi. Koulutustapahtumat on suunnattu sekä uusille PYH-verkoston jäsenille että niille, jotka jo toimivat verkostossa. Samoin koulutusmateriaalit ovat kaikkien kiinnostuneiden nähtävillä verkossa. Nykyisten petoyhdyshenkilöiden on suoritettava uusi kurssi ja tentti vuoteen 2025 mennessä.

Hankekumppanit myös suunnittelevat ja toteuttavat yhdessä päivityksiä nykyisille vapaaehtoistoiminnan palautemateriaaleille, tuottavat uutta materiaalia mukaan lukien kenttädemonstraatioiden videomateriaalit sekä vievät eteenpäin interaktiivisia ominaisuuksia

karttapohjaisella verkkosivulla, jonka avulla tarkkailijat ja kansalaiset voivat nähdä yhteenvedoja havaintotiedoista (www.riistahavainnot.fi).

Tällä hetkellä Suomen susireviirialueille on perustettu noin 30 reviiriyhdistyöryhmää. Nämä ryhmät kokoavat paikallisia sidosryhmien edustajia keskustelemaan alueensa susiasioista ja suunnittelemaan paikallisia hoitotoimia. Paikallisten yhteistyöryhmien olemassa olevaa verkostoa ja niiden toimintaohjeistusta kehitetään edelleen hankkeen aikana. Kun reviiriryhmille on määritelty selkeä toiminnan perusta, ne tarvitsevat tulevaisuudessa huomattavasti vähemmän tukea. Yksi reviiriyhdistyöryhmien kehittämisen keskeisistä näkökohdista on kannustaa ryhmiä ideoimaan ja suunnittelemaan omalle ryhmälleen konkreettisempia toimia, jotka palvelevat myös muita paikallisia toimijoita ja alueellista/kansallista hallintoa.

Tiedottaminen

Tietoa PYH-verkoston päivitetystä toimintamallista julkaistaan verkkosivuilla ja sosiaalisessa mediassa. Sitä levitetään myös esityksinä ja painettuina infolehtisinä sidosryhmätapahtumissa, kouluvierailuilla, seminaareissa ja messuilla. Tämä palvelee PYH-verkostoa ja muita viranomaisia, kuten hätäkeskuksia, vähentämällä ”väärän hälytyksen” yhteydenottoja suurpetohavainnoista (ei-kiireelliset puhelut ohjautuvat paikallisille PYH-henkilöille, vähemmän vääriä suurpetohavainnoja).

Reviiriyhdistyöryhmille tiedotetaan SusiLIFE-hankkeesta vuonna 2020, jotta ryhmät ymmärtävät hankkeen käsitteen ja pystyvät valmistautumaan uuteen rooliinsa paikallisten sidosryhmien välissä. Hanke myös kannustaa ryhmien jäseniä pyytämään tietoa aktiivisesti ja jakamaan sitä eteenpäin.

LIFE-hankkeen jälkeen

Tulevaisuudessa PYH-verkosto tarvitsee rahoitusta vain koulutustapahtumiin. Suomen riistakeskus ylläpitää sähköistä kurssia ja tenttiä, ja materiaaleja päivitetään säännöllisesti Luken ja Suomen riistakeskuksen yhteistyönä.

Suomen riistakeskus tarjoaa tukea ja materiaaleja reviiriyhdistyöryhmille. Ryhmien toimintaa tuetaan tulevaisuudessa kansallisella rahoituksella, jonka avulla ryhmät voivat järjestää itsenäisesti seminaareja vuosittain. Suomen riistakeskus jatkaa reviiriryhmien tukemista osana säännöllistä, vuositasolla rahoitettua työtään. Tavoitteena on, että reviiriyhdistyöryhmät ovat motivoituneempia ja kykeneviä työskentelemään itsenäisesti, jolloin Suomen riistakeskuksen päärooli olisi uusien ryhmien perustaminen ja tukeminen. Tavoitteena on, että reviiriyhdistyö olisi tehokkaampaa ja sillä olisi entistä selkeämpi tarkoitus, jotta jäsenet ovat motivoituneita jatkamaan ja toimintamalli olisi vielä nykyistäkin hyödyllisempi. Reviiriyhdistyöryhmien toimintamalli voidaan siirtää muihin EU-maihin ja eri ympäristöaiheisiin. Tätä tukee hankkeen aikana ryhmille laadittava ohjeistus, joka on verkossa saatavilla englanniksi, suomeksi ja ruotsiksi.

Tuotokset

2020 Mediatiedote uusien vapaaehtoisten kannustamiseksi petoyhdyshenkilöiksi

- 2021 Artikkelele yleisessä aikakauslehdessä julkisesti kaikkien saatavilla olevasta PYH-kurssimateriaalista
- 2022 Uusi reviiiryhteistyöryhmien ohjeistus julkaistaan
- 2022 Artikkelele yleisessä aikakauslehdessä PYH-verkoston toimintaperiaatteista
- 2023 Artikkelele yleisessä aikakauslehdessä petoyhdyshenkilöiden e-kurssin päivityksistä ja käyttökokemuksista
- 2023 Mediatiedote - yleiskatsaus reviiiryhteistyöryhmistä ja LIFE-hanketyöstä, tavoitteena lisätä reviiiryhteistyön näkyvyyttä
- 2024 Artikkelele yleisessä aikakauslehdessä reviiiryhteistyöryhmille järjestetyistä seminaareista
- 2025 Artikkelele yleisessä aikakauslehdessä PYH-kurssimateriaalin uusista moduuleista
- 2025 3 webinaaria aiheesta a) DNA-näytteenotto, b) suurpetojälkien tunnistaminen kentällä ja c) suurpetohavaintotiedot kokoavan sovelluksen käyttö

Toimenpide C 5. Monilajisuusmallin pilotointi hirvieläinten metsästyksen suunnitteluun susialueilla

Vastuussa oleva partneri: Suomen riistakeskus

Osallistujat: Luke, Suomen riistakeskus

Aika: 2020–2025

Tavoitteet: Tämän toimenpiteen tarkoituksena on:

- 1) Kouluttaa metsästäjiä ymmärtämään monilajisen kannanhoidon käsitettä
- 2) Testata monilajisuusmallin prototyyppiä viidellä paikallisella pilottialueella
- 3) Pilottialueiden kokemuksiin perustuen kehittää edelleen toimia monilajisen kannanhoidon työkalun (MSE) kattavaan käyttöönottoon
- 4) Toteuttaa paikallistason hirvieläinkantojen verotussuunnittelua, jossa otetaan huomioon suurpetojen esiintyminen ja muut monitahoisen kokonaisuuden osatekijät (liikenneonnettomuudet, metsävahingot jne.).

Toimenpide tarjoaa monilajisen lähestymistavan, joka hyödyntää ajantasaista simulaatiotietoa ja oikea-aikaista populaatiotietoa vuorovaikutteisella alustalla riistahallinnon ja metsästäjien välillä. Tämä lähestymistapa, jossa monilajinen vuorovaikutus ja sosiaaliset ulottuvuudet yhdistetään, tarjoaa hyödyllisen ja korkealaatuisen työkalun sellaisen riistanlajikonaisuuden hoitoon, missä saalistajat ja niiden saaliit ovat vuorovaikutuksessa ihmisen dominoimassa järjestelmässä. Lähestymistapaa voidaan myös soveltaa muissa maissa, joiden lajikoostumus on erilainen. Toimenpide lisää ihmisten ymmärrystä siitä, kuinka hirvieläinkantojen kannanhoito ja metsästyskiintiöt kytkeytyvät susien saaliseläinten saatavuuteen ja riskiin, että susi hyökkää metsästysoirien kimppeihin.

Tämä uusi monilajisen kannanhoidon pilottimenetelmä toteutetaan kaikilla keskeisillä aluetasoilla: 1) Hirvitalousalueet (HTA, maantieteellisiä alueita, jotka toimivat hirvieläinkantojen hoidon yksikköinä), jotka puolestaan koostuvat useista 2) riistanhoitoyhdistyksistä (rhy), jossa 3) paikalliset metsästysseurat toteuttavat kantojen verotusta.

Hanke antaa koulutusta i) monilajisen kannanhoidon käsitteestä, mukaan lukien hirvieläinten ja suurpetojen vuorovaikutuksen ekologian perusteet, ii) hirvieläin- ja suurpetotiedon käytöstä monilajisessa hirvieläinkantojen verotussuunnittelussa ja iii) metsästysseurojen yhteistyöstä monilajisessa verotussuunnittelussa.

Vuoden 2021 aikana HTA-suunnittelijat ja muu hankehenkilökunta valmistelevat ja toteuttavat koulutustilaisuuksia alueilla, joilla suden saalistus vaikuttaa hirvieläinkantoihin, tai joilla sen odotetaan vaikuttavan hankkeen aikana. Näissä tilaisuuksissa monilajisen kannanhoidon malli ja MSE-työkalun prototyyppi esitellään hirvieläinkantojen verotuksesta vastaaville paikallisille henkilöille. Arvioidaan, että hankkeen aikana sudet tulevat vaikuttamaan 30 HTA-alueeseen 60:stä, mikä sisältää n. 150 rhy:tä ja n. 2 000 metsästysseuraa. Riittävän kattavuuden varmistamiseksi järjestetään kaksi koulutustilaisuutta HTA-alueita kohti (kutsuttuina myös metsästysseurat), yhteensä 60 tilaisuutta. Metsästysseuroille esitetään myös työkaluja siitä, kuinka tehdä yhteistyötä niin, että saavutetaan yhteiseksi tavoitteeksi asetetut hyvin hoidetut hirvieläinkannat. Perimmäisenä tavoitteena on kouluttaa ja rakentaa riittävän suuri vastuuhenkilöiden verkosto HTA-alueilla, rhy:issä ja metsästysseuroissa, jotta

he voivat kehittää ja toteuttaa monilajiseen kannanhoitoon perustuvaa verotussuunnittelua tulevaisuudessa.

Vuodesta 2022 alkaen nämä koulutetut paikalliset toimijat suorittavat vuosittain hirvieläinkantojen verotussuunnitelmien päivittämisen ja toteuttamisen Suomen riistakeskuksen tukemana. Verotussuunnitelmia tarkistetaan vuosittain keväällä, kun arvio metsästyskauden jälkeisestä kannasta on saatavilla ja seuraavan metsästyskauden luvat tulevat hakuun.

Vuosien 2023–2024 aikana uutta MSE-mallinnustyökalua testataan viidellä HTA-alueella. Pilotti suoritetaan alueilla, joilla hirvieläin- ja suurpetokantojen tiheys vaihtelee, jotta saataisiin käyttökokemusta useista eri kannanhoidon skenaarioista. Kokemuksia ja palautetta kerätään paikallisissa tilaisuuksissa, joita järjestetään metsästyskausien lopussa molempina vuosina. Palautetta käytetään mallintamistyökalun parantamiseen. **Vuoden 2025** aikana MSE-työkalu valmistuu samaan aikaan kuin koulutusmateriaaleja päivitetään MSE-mallin jatkokäyttöä varten.

Hirvieläinkantojen hoitoon osallistuvien henkilöiden koulutus on elintärkeää työkalun täysimääräiselle käytännön hyödyntämiselle. On tarpeen tarjota ammatillista koulutusta ja välittää mallinnuksen tuottamaa tietoa, jotta voidaan varmistaa, että hirvitalousalueiden paikalliset toimijat pystyvät huomiomaan sudet myös haastavassa sosiaalisessa viitekehityksessä. Eri hirvieläin- ja suurpetokantojen tiheydet ja ympäristöolosuhteet vaihtelevat merkittävästi alueittain. Näiden edellytysten perusteellinen huomio on mahdollista vain paikallisesti toimittaessa.

Tiedottaminen

MSE-malli tarjoaa tarvittavan tieteellisen taustan siitä, kuinka hoitaa hirvieläinkantoja samalla kun otetaan huomioon suurpetojen saalistus monilajisesta ja yhteiskunnallisestankokulmasta. Tämän tietotaidon levittäminen metsästäjille ja päätöksentekijöille lieventää konfliktia, joka syntyy suden hirvihirvieläimiin kohdistamasta saalistuksesta. Viestintää suunnataan laajasti myös paikallisyhteisöille, koska suurpeto- ja hirvieläinkantojen yhtäaikaisen elinvoimaisen esiintymisen hyödyt ansaitsevat enemmän huomiota. Paikallisille yhteisöille – etenkin maanviljelijöille ja metsästäjille – on pitkällä aikavälillä hyötyä siitä, että susilla, karhuilla ja muilla suurpedoilla on pääsy luonnonvaraiseen ravintolähteeseen. Tämä vähentää susien kiinnostusta kotieläimiin potentiaalisena ravinnonlähteenä ja vähentää todennäköisyyttä sille, että sudet pitävät koiria kilpailijoina. Toisekseen, mielekkäät mahdollisuudet hirvieläinten metsästyksen vähentävät näkemystä siitä, että sudet ovat metsästäjien kilpailijoita, ja vähentävät siten susien laitonta tappamista.

LIFE-hankkeen jälkeen

Paikallisten hirvitalousalueiden, riistanhoitoyhdistysten ja metsästyseurojen toimijat tulevat käyttämään edelleen vuosittain monilajisen kannanhoidon työkalua, joka sisältyy hirvieläinten hoidon nykyiseen toimintamalliin. LIFE-hankkeen jälkeen koulutetut paikalliset toimijat suorittavat vuosittain verotussuunnitelmien päivittämisen ja toteuttamisen MSE-mallin tiedot huomioiden. Suomen riistakeskuksen riistasuunnittelijat järjestävät säännöllisesti täydennyskoulutusta uusien toimijoiden saamiseksi mukaan ja mallinnustulosten mahdollisten päivitysten esittelemiseksi.

Tuotokset

2021 Oppimateriaali HTA-alueiden tilaisuuksiin (esitys monilajisen kannanhoidon käsitteestä ja MSE-mallinnuksen prototyypistä)

2023 Oppimateriaalit MSE -mallinnuksen toteuttamisesta pohjautuen pilotoinnista saatuihin kokemuksiin

Toimenpide C 6. Poliisi ja erätarkastajat tehostavat partiointia ja verkostoitumista

Vastuussa oleva partneri: Metsähallitus ja Itä-Suomen poliisilaitos

Osallistujat: Metsähallitus ja Itä-Suomen poliisilaitos

Aika 2019—2024

Tavoitteet: Viime vuosikymmenten aikana poliisin tietoon tulleen suteen kohdistuvien rikosten, erityisesti laittoman tappamisen, määrä on lisääntynyt. Susikanta on Suomessa viime vuosikymmenten aikana levittäytynyt laajemmin myös asutuille alueille, mikä on lisännyt pelkoa kansalaisten keskuudessa heidän turvallisuutensa puolesta. Lähes puolet suomalaisista aikuisista kertoo pelkäävänsä susia. Susien läsnäolo on lisännyt riskiä myös metsästyskoirille aiheutuvista vahingoista, sillä nykyinen hirvi- ja pienriistametsästys perustuu suurelta osin koirien käyttöön ja tämä metsästysmuoto on kehittynyt pitkälti aikana, jolloin susia ei metsästysalueilla juurikaan ole esiintynyt. Susien aiheuttamat vahingot ja uhka kotieläimiä kohtaan lisäävät myös kotieläintilallisten huolta ja tuovat taloudellisia menetyksiä.

Susien aiheuttamat vahingot voivat entisestään lisätä motivaatiota susien laittomaan tappamiseen, joka on tutkimusten mukaan yksi suurimmista uhista suomalaiselle susikannalle. Tutkimuksissa on todettu, että havaittua susikannan kehitystä ei voida selittää eläinten lukumääräarviolla, niiden raportoiduilla lisääntymisluvuilla ja tunnetulla kuolleisuuden määrällä. Ihmisen aiheuttamalla suden kuolleisuudella on merkittävä rooli, minkä vahvistaa myös GPS-pannoitettuihin susiin kohdistuneet laittomat tappamiset. Lisäksi poliisille raportoitujen rikosten määrä ja tiedossa olevat tapaukset laittomasta tappamisesta osoittavat, että laitton tappaminen säätelee susikantaa Suomessa.

Metsähallitus ja Itä -Suomen poliisilaitos rekrytoivat SusiLIFE-hankkeeseen erätarkastajan ja poliisin työskentelemään kokopäiväisesti estääkseen susien laitonta tappamista Suomessa. Poliisin ja erätarkastajan muodostama partio työskentelee sekä yksityisillä, että valtion alueilla ja se pystyy toimimaan joustavasti ja reagoimaan nopeasti laittomia tappamisia koskeviin ilmoituksiin sekä suorittamaan ensimmäiset kriittiset esitutkintatoimet mahdollisella tärkeydellä metsästysrikospaikalla.

Itä - Suomen poliisilaitos tuottaa analysoitua tietoa aiemmista suteen kohdistuneista rikostapauksista sekä vihjeistä, joita paikalliset asukkaat ilmoittavat hankkeen partiolle. Tätä tietoa voidaan käyttää tehokkaasti kohdentamaan partion työtä tietyille ”hot-spot”-alueille. Hankkeessa partiolle kehitetään myös uusi työkalu, jonka avulla voidaan ennustaa muun muassa susien liikkeitä ja se mahdollistaa tietojen käytön partiointiin suuntaamiseen.

Partion tehtävänä on auttaa paikallisia susien pihavierailujen yhteydessä, tukea paikallisten suurpetoyhteys henkilöiden työtä ja kehittää prosessia suden saapumisesta pihalle siihen asti, kunnes susi on karkotettu. Näiden tehtävien kautta paikalliset ihmiset tuntevat, että viranomaiset vastaavat vastataan heidän pelkoihinsa ja odotuksiinsa, mikä voi johtaa positiivisempaan asenteeseen susia kohtaan.

Partio osallistuu myös susikannan seurantaan ja hoitotoimiin, mm. laskemalla susien jälkiä sekä keräämällä DNA-näytteitä.

Tiedottaminen

Alueilla, joilla tapahtuu eniten laitonta tappamista, on luotava luottamukselliset suhteet viranomaisten, paikallisten ihmisten, kyläyhteisöjen, metsästäjien, metsästysseurojen ja luonnonsuojelujärjestöjen välille. Tämä voidaan saavuttaa jakamalla tietoja sudesta pitkällä aikavälillä viranomaisten ja muiden toimijoiden välillä ja järjestämällä koulutustoimintaa metsästäjien ja vapaaehtoisten metsästyksen valvojien kanssa ja avoimien keskustelujen kautta paikallisessa yhteistyössä. Luottamuksellisten verkostojen avulla poliisi ja erätarkastajat saavat lisää tietoa ja vinkkejä yleisöltä laittomasta tappamisesta ja muusta suteen kohdistuvasta rikollisuudesta. Paikalliset luotettavat vapaaehtoiset metsästysvalvojat tullaan aktivoimaan ja kouluttamaan havainnoimaan merkkejä laittomasta tappamisesta ja osallistumaan susikannan seurantaan.

Hankkeen aikana toimintatavat ja osaaminen verkon rakentamiseen, laittoman tappamisen seurantaan, tutkintatoimiin, kannanhoitoon ja seurantatoimiin jaetaan laajasti eri erävalvontaviranomaisten kesken. Partio hankkii puhelimen, johon kansalaiset voivat lähettää vinkkejä havainnoistaan ja tietoonsa tulleista asioista. Poliisi ja Metsähallitus järjestävät viranomaisille vuosittain seminaareja, joissa jaetaan hankkeessa opittuja toimintamalleja ja kokemuksia muille viranomaisille. Tämä varmistaa, että hankkeen aikana hankitut tiedot ja taidot tulevat valtakunnallisesti kaikkien viranomaisten käyttöön.

Hankkeen aikana partio jakaa hankkeesta tietoa muille erävalvontaviranomaisille ja kouluttaa hankkeesta saatuja kokemuksia tutkintatoimista jne. Keskimäärin 60 uutta poliisia koulutetaan hankkeen aikana ja 5–10 poliisia vuosittain hankkeen jälkeen.

LIFE-hankkeen jälkeen

Hankkeen jälkeen erätarkastajien tehtävät toteutetaan poliisin ja erätarkastajien rutiinina sekä proaktiivisen viestinnän, tiedon levittämisen ja koulutuksen kautta. Hankkeen aikana jokainen toimija nimeää edustajia työskentelemään yhdessä tiiviisti alueellisissa yhteistoimintaryhmissä. Hankkeen jälkeen yhteiset partiot järjestävät säännöllisiä koulutustilaisuuksia ja kenttäharjoituksia poliisiammattikorkeakoulussa, jotta hankkeen toimia voidaan laajentaa ja toteuttaa valtakunnallisesti ennaltaehkäisevänä toimenpiteenä suurpetojen laitonta tappamista vastaan.

Paikallinen metsästäjien ja vapaaehtoisten metsästyksen valvojien verkosto, jonka eräpartio on rakentanut hankkeen aikana, toimii itsenäisesti hankkeen jälkeen. Nämä toimet tullaan toteuttamaan säännöllisesti poliisin budjetista.

Hankkeen yhteydessä kehitetään erävalvontaviranomaisten käyttöön valvontatyökalu, jonka avulla pyritään ennalta estämään susiin kohdistuvaa vakavaa metsästysrikollisuutta ja lisätä kiinnijäämisriskiä.

Tuotokset

2021–2024 4 vuosittain järjestettävää koulutusseminaaria erävalvonnan viranomaisille ja sidosryhmille

2024 Artikkeleitä yleisessä aikakauslehdessä eräpartioinnista, jossa keskitytään erityisesti susiin

2024 Mediatiedote kokemuksista uudesta yhteistyömallista eräpartioinnissa.

Toimenpide D1. Suojelutoimien seuranta

Vastuussa oleva partneri: Luonnonvarakeskus

Osallistajat: Luonnonvarakeskus, Suomen riistakeskus, Metsähallitus, Itä-Suomen poliisilaitos, Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri

Aika 2020—2025

Tavoitteet: Hankkeen vaikutuksia mitataan ja dokumentoidaan sekä verrataan tilanteeseen ennen hanketta, tavoitteisiin ja odotettuihin tuloksiin. Hankkeen tuotokset ja vaikutukset raportoidaan ottaen huomioon Key Project Level Indicators (KPI) -tason mittarit. Tiedot hankkeen vaikutuksista toimitetaan ensimmäisen väliraportin ja loppuraportin yhteydessä.

Uutta työkalua laittoman tappamisen valvonnan tueksi arvioidaan vuosittain useiden mittarien avulla. Työkaluja kehitetään vähitellen ja otetaan käyttöön hankkeen aikana. Vuosittain raportoidaan työkalun kehityksestä ja käytöstä hankkeessa.

Kannanhoidon mallinnustyökalua (MSE) kehitetään siten, että voidaan integroida susien ja sorkkaeläinten populaatioiden dynamiikkamallit niihin hallintotoimiin ja suorituskykymittareihin, joita tutkitaan tässä projektissa. Tavoitteena on, että MSE-työkalu on käytössä riistahallinnon viranomaisilla, ja sen avulla arvioidaan suden kannanhoitosuunnitelmaa ja tilastoja mm. sorkkaeläinten aiheuttamista metsävahingoista ja liikenneonnettomuuksista. Mallin arviointi perustuu vuosikertomuksiin työkalun kehittämistoimista, ja sen käytöstä siitä lähtien, kun työkalu on saatavilla pilottikäyttöön hirvieläinten pyyntisuunnittelussa.

Tilaisuuksissa ja kasvokkaisissa tapaamisissa jaetaan tietoa petoaidoista ja korvausmenettelyistä. Kotieläinomistajille esitetään kyselylomake vuonna 2020 ja uudelleen vuonna 2025, jossa kartoitetaan heidän tietämystään susivahinkojen ennaltaehkäisytoimista ja korvausjärjestelmästä vahinkojen sattuessa. Hankkeen työntekijät kirjaavat suunnittelu- ja arviointikäyntien määrää maataloilla sekä julkisten esitysten määrää ennaltaehkäisytoimenpiteistä. Raportit vahinkojen ennaltaehkäisyyn liittyvistä kyselylomakkeista (2020 ja 2025) ja raportit kotieläinvahinkojen ehkäisyyn liittyvistä toiminnoista (esitykset saatavilla hankkeen verkkosivustolla) julkaistaan laajasti. Tapahtumien lukumäärä, joissa jaetaan tietoa susien aiheuttamista vahingoista ja ehkäisevistä toimenpiteistä, tallennetaan. Maatilakäyntien määrää seurataan, ja käynneillä neuvotaan kotieläinten suojaamisesta ja tarkistetaan mahdolliset tapahtuneet vahingot.

Seurataan koirien suojausmenetelmien käyttöä ja kokemuksia. Kaikki tunnetut tapahtumat, jossa koira on kohdannut suden tai joutunut suden hyökkäykseen kirjataan ja verrataan niitä koiriin, jotka testaavat uutta suojaliiviä. Kiinnostus kehitettyä liiviä kohtaan seurataan arvioimalla vuoden 2024 jälkeen myytyjen liivien määrää. Tämä luku verrataan koiranomistajien määrään alueella, joilla on suuri riski joutua susihyökkäykseen. Vuosiraportteihin kirjataan tiedossa olevia tapauksia, joissa koirat ovat kohdanneet suden tai joutuneet suden hyökkäyksen kohteeksi (2019 alkaen) ja raportoidaan liivin käytöstä (sen julkaisun jälkeen, v. 2024 alkaen) ja myytyjen liivien määrästä, sekä raportoidaan kokouksista/työpajoista, vierailuista ja esityksistä koiran ennaltaehkäisytoiminnasta (linkit esityksiin, jotka julkaistaan hankkeen verkkosivustolla).

Maataloille toimitettujen aitojen (sekä nopeat että perinteiset aitamallit) ja suojattujen laidunalueiden määrää seurataan vuosittain. Aidan toimivuutta ja susien käyttäytymistä kartoitetaan maatilavierailuilla ja käyttämällä riistakameroita. Vuosiseurannassa raportoidaan aitojen ja suojeltujen laidunalueiden

määrää, susien aiheuttamia vahinkoja, susivierailuja ja muita suojaustoimenpiteitä kotieläintiloilla. Raportoidaan myös suojaukseen liittyvistä kokouksista/työpajoista ja esityksistä (linkit esityksiin, jotka ovat saatavilla hankkeen verkkosivustolla).

Suurpetoyhdysheikköiden verkoston kehitystä seurataan laskemalla uudet suurpetoyhdysheikköt ja e-kurssin läpäisseet, kurssimateriaalissa vierailevien käyttäjien määrä verkkosivustolla ja seuraamalla parannuksia petoyhdysheikköverkoston kattavuudessa vähemmän asutuilla alueilla. Susihavaintojen määrää seurataan hankkeen aikana suhteessa susikannan kokoon ja vallitseviin lumiolosuhteisiin.

Reviiryhteistyöryhmien tehostamista mitataan kyselyllä susireviiryhteistyöryhmien jäseniltä. Lisäksi esitetään susialueilla asuville kansalaisille hankkeen alussa ja lopussa kyselylomake, jossa kysytään, tuntevatko he reviiryhteistyöryhmien toimintaa ja ovatko olleet työryhmiin yhteydessä. Hankehenkilökunta kirjaa ryhmien ja niihin liittyvien tapahtumien ja seminaarien määrää.

MSE-työkalan käyttöönottoon liittyen seurataan koulutus- ja koordinoitapahtumien määrää hirvitalousalueilla. Seurataan myös viiden hirvitalousaleen pilotointia. Pilotin jälkeen seurataan metsästysalueiden määrää (hirvitalousalueet ja riistanhoitoalueet), jotka ovat valmiita ottamaan käyttöön monilajien lähestymistavan uuden MSE-työkalan kanssa.

Suden laittoman tappamisen määrää seurataan vuosittain eri mittarien avulla, kuten esimerkiksi poliisin tilastot ja vihjeet yhteistyöverkostolta (paikalliset metsästäjät, vapaaehtoiset metsästysvalvojat).

Tuotokset

- 2020 Ohjeistus hankkeen edistymisen seuraamisesta ja raportointityökalu jokaiselle toimenpiteelle
- 2020–2024 Vuosittaiset arvioinnit toimenpiteen edistymisestä
- 2020 Ohjeistus loppuraportin kirjoittamiseen C-toimenpiteiden onnistumisesta ja vaikutuksista
- 2020 Tekninen raportti ja avoimen lähdekoodin tietokonekoodi MSE-mallin prototyypistä
- 2022 Tekninen raportti verkkosovelluksesta, jolla pyritään tehostamaan luonnonvararikollisuuden ehkäisemistä (viranomaisten käytössä)
- 2023 Tekninen raportti ja avoimen lähdekoodin tietokonekoodi lopullista MSE-mallia varten
- 2024 Raportti C1:n tuloksista, julkinen yhteenveto ja päätelmät julkaistaan hankkeen verkkosivulle
- 2024 Raportti C2:n tuloksista, julkinen yhteenveto ja päätelmät julkaistaan hankkeen verkkosivulle
- 2024 Raportti C3.1:n tuloksista, julkinen yhteenveto ja päätelmät julkaistaan hankkeen verkkosivulle
- 2024 Raportti C3.2:n tuloksista, julkinen yhteenveto ja päätelmät julkaistaan hankkeen verkkosivulle

Toimenpide D2. Selvitys ihmisten susiasenteista

Vastuussa oleva partneri: Luonnonvarakeskus

Osallistajat: Luonnonvarakeskus, Metsähallitus, Itä-Suomen poliisilaitos, Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri

Aika 2024

Tavoitteet: Tavoitteena on selvittää, millaisia ovat suomalaisen aikuisväestön asenteet ja näkemykset susista ja susien suojelusta. Selvityksen tulosta verrataan vuoden 2020 vastaavaan kyselyyn ja arvioidaan, miten hanke on vaikuttanut näkemyksiin. Suuri osa hankkeen toimista keskittyy eri kohderyhmien susiasenteiden muuttamiseen hyväksyvämmäksi ja positiivisemmaksi. Esimerkiksi toimenpiteet metsästyskoirien tai karjan suojaamiseksi voi luoda eläimen omistajalle hallinnan tunteen ja käsityksen siitä, että riskejä voidaan hallita. Tämä puolestaan voi lisätä suden hyväksyttävyyttä henkilökohtaisella tasolla. Ihmiset, jotka jo hyväksyvät suden läsnäolon, ottavat käyttöön todennäköisemmin myös ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä metsästyskoirien ja kotieläinten suojaamiseen. On tärkeää seurata ihmisten käsityksiä susiin liittyvistä riskeistä, koetusta riskistä päivittäisessä elämässä (esimerkiksi ulkoillessa), susien vaikutuksesta muihin lajeihin ja laittoman tappamisen hyväksymisestä.

Toiminta

Hankkeen lopussa suoritetaan kysely satunnaisotannalla käyttäen suomalaisia markkinatutkimusyhtiön Internet-panelisteja. Tuloksista viestitään projektiryhmän toimesta.

LIFE-hankkeen jälkeen

Toimenpiteestä saadut kokemukset auttavat arvioimaan suuntia toiminnan kehittämiseen LIFE-hankkeen jälkeen (esimerkiksi ne tukevat sellaisten menetelmien tai käytäntöjen valinnassa, joilla on suurin mahdollinen vaikutus).

Tuotokset

2024 Mediatiedote selvityksen keskeisistä löydöksistä

2024 Mediatiedote ihmisten hyväksynnästä susia kohtaan. Lisäksi lehdistötiedote julkaistaan projektisivustolla, sosiaalisen median kanavilla ja Luken kanavissa.

2024 Tieteellinen julkaisu suomeksi (englanninkielisellä tiivistelmällä). Raportissa vertaillaan vuosina 2020 ja 2024 tehtyjen selvitysten tuloksia.

2025 Artikkelit mediassa ihmisten susiasenteista sekä vertailu vuoden 2020 kyselyn tuloksiin.

2025 Tieteellinen julkaisu muutoksista ihmisten asenteissa ja hyväksynnässä susia kohtaan hankkeen aikana.

Toimenpide D 3. Mediaseuranta sudesta ja hankkeesta

Vastuussa oleva partneri: Luonnonvarakeskus

Osallistujat: Luonnonvarakeskus

Aika 2019—2024

Tavoitteet: Uutiset susista ovat osa susikeskustelua ja sen tulkintakehystä. Uutisten sisältö vaihtelee jossain määrin dynaamisesti ympäri vuoden. Hankkeen yhteiskunnalliset vaikutukset heijastuvat mediaan. Mediaseurannan on oltava hankkeessa dynaamista. Koska susiin liittyvää mediasisältöä on paljon ja määrä mahdollisesti kasvaa hankkeen myötä, tarvitaan seurantaan teknologian apua luokittelemaan uutisia. Näin saadaan arvokas yleiskuva susiin liittyvästä uutisoinnista. Kuukausiseurannan avulla voidaan nopeammin ja tehokkaammin käsitellä väärää tietoa susiin liittyvistä asioista.

Ajatus susiin liittyvän median sisältöanalyysin tekemisestä ei ole täysin uusi. Monet yliopistojen maisteriopiskelijat ovat kahden viime vuosikymmenen aikana keskittyneet aiheeseen opinnäytetyössään laadullisesti ja eri näkökulmista. Tilastollisia algoritmeja ei ole aiemmin sovellettu mediasisällön luokitteluun Suomessa, ja esimerkkejä muista maista on edelleen vähän. Merkittäviä poikkeuksia ovat Melanie Houstonin ym. (2010) tutkimus, joka keskittyy kansalaisten susiasenteisiin Yhdysvalloissa ja Kanadassa. Tutkimus perustuu automatisoituun painetun uutismedian sisältöanalyysiin vuosina 1999–2008. Toinen tuore esimerkki on peräisin Ranskasta, jossa Chandelier ym. (2018) tekivät sisältöanalyysin uutisista suden palaamisesta Ranskaan käyttäen uutta mallintamistekniikkaa. Olemassa oleva esimerkit tukevat ajatusta siitä, että mediasisältöä on kiinnostava seurattava aineisto ja että on olemassa erilaisia menetelmiä seurannan toteuttamiseksi.

Toiminta

Digitaaliset ja painetut mediat (noin 200 paikallista, kansallista uutismediaa) seurataan kuukausittain suteen ja hankkeeseen liittyen. Uutisten esiluokittelu tehdään koneoppimisalgoritmilla ja tulokset julkaistaan internetissä sisältötyypin ja medialähteen mukaan.

Tuotokset

2020–2024 Kuukausittaiset raportit median sisällöstä susiin liittyvissä asioissa. Julkaisu jaetaan useiden kanavien kautta.

2024 Raportti mediaseurannan keskeisistä havainnoista susiaiheisiin liittyvissä asioissa hankkeen aikana

2024 Tieteellinen raportti englanniksi mediaseurannan tuloksista susiin liittyvissä asioissa hankkeen aikana.

Toimenpide D4. Hankkeen vaikutusten seuranta

Vastuussa oleva partneri: Luonnonvarakeskus

Osallistujat: Luonnonvarakeskus

Aika 2019—2024

Tavoitteet: Suden maailmanlaajuinen populaatio on arviolta 180 000 eläintä. IUCN-luokituksen mukaan susi ei ole maailmanlaajuisesti uhanalainen laji. Monilla kansallisilla punaisilla listoilla, kuten Suomessa, susi on kuitenkin luokiteltu uhanalaiseksi. Sudet ovat levittäytyneet uudelleen uusille alueille eri puolilla Eurooppaa ja Yhdysvaltoja yli 100 vuoden poissaolon jälkeen. Suden paluu ja levittäytyminen ihmisten hallitsemiin maisemiin on herättänyt huolta ja tyytymättömyyttä. Konfliktin lieventämiseen on puututtu hallinnon, kampanjoiden ja sidosryhmien osallistamisen kautta monissa maissa, myös Suomessa. Silti susien populaatorakenne ja geneettinen elinkelpoisuus Fennoskandiassa on uhattuna.

Susi (*Canis Lupus*) on habitaattidirektiivin liitteessä IV Suomessa poronhoitoalueen ulkopuolella. Poronhoitoalueen ulkopuolella asustaa 95 % Suomen susista. Viimeisten 10 vuoden aikana susikanta on levittäytynyt ihmisten hallitsemiin maisemiin, eikä kiistatta. Resursseista huolimatta, suden suotuisaa suojelutasoa ei ole saavutettu onnistuneesti. Susi on kiistanalainen eläin, joka vaatii ponnistuksia voimakkaan sosiaalisen konfliktin lieventämiseksi. Hankkeen toimenpiteiden tarkoituksena on lieventää ihmisen ja suden välistä konfliktia ja kohentaa ihmisten ja susien rinnakkaiseloa. Konfliktin lieveneminen johtaa laittomien tappamisten vähenemiseen ja pienimmän elinvoimaisen kannan saavuttamiseen (25 lisääntymistä vuodessa) kestäväällä tavalla.

D4-toimenpiteen tavoitteena on seurata hankkeen vaikutuksia Suomen susikannan kehitykseen. Suomen susikannan kehitys arvioidaan kansallisten viranomaisten toimesta vuosittain.

LIFE-hankkeen jälkeen

SusiLIFE-hankkeen aikana rakennetuilla ja testatuilla työkaluilla on pitkäaikainen vaikutus kansallisessa suden kannanhoidossa. Työkalujen avulla voidaan huomioida ja ennustaa erilaisten hoitotoimien tulokset ja yhteiskunnalliset vaikutukset, ja näin varmistaa, että hankkeessa asettamat tavoitteet saavutetaan ja ylläpidetään.

Tuotokset

2025 Tieteellinen artikkeli projektitoimien vaikutuksesta suomalaisen susikantaan

Toimenpide E1. Tiedottaminen hankkeen tuloksista

Vastuussa oleva partneri: Luonnonvarakeskus

Osallistujat: Luonnonvarakeskus, Riistakeskus, Metsähallitus, Itä-Suomen poliisilaitos, Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri

Aika 2019–2025

Tavoitteet: SusiLIFE-hankkeen viestintä on säännöllistä, avointa ja vuorovaikutteista. Hanke viestii tavoitteista, edistymisestä, haasteista ja vaikutuksista. Hanke hyödyntää sekä omia viestintäkanavia että kumppaneiden kanavia laajasti tavoittaakseen kaikki sidos- ja kohderyhmät.

SusiLIFE-hankkeen partnerit ovat tärkeitä organisaatioita suurpetotiedon tuottamisessa ja susikonfliktien hallinnassa Suomessa. Hankkeella kehitetään vuorovaikutteista viestintää, jaetaan tutkittua tietoa uusille alustoille ja edistetään yhteistyötä hankepartnereiden, sidosryhmien, kansalaisjärjestöjen ja kansalaisten välillä.

Vuotuisissa viestintäsuunnitelmissa määritellään tarkemmat toimet tulevalle vuodelle. Viestintää ja sen vaikutuksia arvioidaan jokaisen vuoden lopussa.

Viestintä kattaa tietoa susien biologiasta ja käyttäytymisestä, kanta-arvioinnista, DNA-seurannasta ja susien aiheuttamista haitoista ja vahinkojen ennaltaehkäisemisestä. Hanke jakaa tietoa verkostosta, joka on suunniteltu auttamaan kansalaisia pärjäämään susien kanssa. Tähän verkostoon kuuluu muun muassa suurpetoyhdyshenkilöt, poliisi ja riistahallinto.

SusiLIFE-hankkeella on oma **visuaalinen ilme**, joka edustaa kaikkia partnereita yhdessä. Viestinnän tavoitteena on olla visuaalista ja selkeää. LIFE-logo esitetään kaikessa viestinnässä koko hankkeen ajan.

Hankkeelle perustetaan omat verkkosivut (www.susilife.fi). Jo olemassa olevia verkkosivuja, kuten Riistahavainnot.fi ja Suurpedot.fi, päivitetään. Hankkeen oman verkkosivun lisäksi viestintäryhmä käyttää kumppaneiden kanavia ja Suurpedot.fi-sivustoa tiedon jakamiseen.

SusiLIFE tuo esille tutkittua tietoa **sosiaalisen media -alustoille**. Hankkeella on omat Facebook- ja Twitter-tilit. Äänensävy sosiaalisessa mediassa on kohteliasta, jämäkkää ja vuorovaikutteista. Sosiaalisessa mediassa julkaistu sisältö keskittyy hankkeen päivittäiseen elämään, susista tiedottamiseen ja vuorovaikutukseen seuraajien kanssa.

Vähintään kolme **infopuljetta** viedään relevantteihin kohteisiin. Julisteet viedään ainakin Itä-Suomeen, Pohjanmaalle ja Lounais-Suomeen. Julisteisiin tulee kuvaus hankkeen tavoitteista ja toimista suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi, sekä asiaankuuluvat logot.

Tietoisuuden lisäämiseksi hankkeesta tuotetaan **esite** suomeksi ja ruotsiksi alussa. Esitteessä kuvataan projektin taustaa, tavoitteita ja toimia. Sitä jaetaan sidosryhmille alueilla, joilla suurin osa toimista toteutetaan. Hankkeen aikana tuotetaan myös muita esitteitä ja painettua materiaalia. Aiheina ovat muun muassa, miten suojella kotieläimiä ja koiria sudesta sekä kuinka toimia, jos kohtaat suden.

Suden kannanhoidossa tukeudutaan maailmanlaajuisesti **tutkittuun tietoon**. Siksi on välttämätöntä kuvata myös tieteellisesti hankkeen menetelmät ja tulokset. Tulokset jaetaan kansainväliselle tieteelliselle yleisölle kokouksissa ja julkaistussa artikkelissa. Tieteellinen viestintä edistää hankkeen tuotosten leviämistä ja siirtämistä myös tulevaisuudessa.

Tietoa hankkeen edistymisestä ja tuloksista jaetaan **webinaareissa ja videoilla** aina tarvittaessa. Webinaarit ovat vuorovaikutteinen tapa kommunikoida, ja ne on tarkoitettu kohdennetulle yleisölle. Videoita jaetaan pääasiassa sosiaalisessa mediassa ja verkkosivuilla.

Hanke tekee aktiivista **mediayhteistyötä** kansallisesti ja paikallisesti. Median avulla saadaan yhteys susialueilla asuviin ihmisiin.

Hankkeen lopussa julkaistaan **yleistajuinen raportti**. Visuaalinen raportti kuvaa hankkeen saavutuksia. Raportti julkaistaan suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi, ja se on avoimesti saatavilla.

On tarpeen esitellä hanketta ja jakaa sen tuloksia myös eri **tapauksissa**, joissa tavoitetaan eri yleisöjä.

Parhaiden käytäntöjen omaksumisen ja yhteistyön varmistamiseksi eri hankkeiden välillä hanke tekee aktiivisesti yhteistyötä muiden LIFE-hankkeiden sekä kansallisten ja kansainvälisten hankkeiden kanssa eri alustoilla. Yhteistyötä tehdään niiden kanssa, joilla on samanlaisia tavoitteita ihmisten ja villieläinten välisessä konfliktissa. Projektipäällikkö osallistuu pohjoismaisen LIFE-foorumin vuosittaisiin kokouksiin hankkeen aikana, ja hankepartnerit vierailevat eri kohteissa, jotka liittyvät heidän asiantuntemukseensa.

Hanke järjestää Suomessa **kansainvälisen seminaarin** ihmisen ja villieläinten välisistä konflikteista vuonna 2023. Seminaariin kutsutaan kaikki käynnissä olevat LIFE-hankeet. Kaksipäiväinen seminaari sisältää verkostoitumista, kokemusten jakamista ja keskusteluja parhaista käytännöistä ja yhteistyöstä muiden LIFE-hankkeissa olevien toimijoiden kesken (päivä 1) sekä yleisempiä esityksiä ja keskusteluja hankkeen tuloksista ja tavoitteista (päivä 2). Päivä 2 on avoin myös sidosryhmille, kuten opiskelijoille, median edustajille ja kollegoille eri organisaatioista. Seminaarin ensimmäisenä päivänä paikalle odotetaan noin 50 osallistujaa.

SusiLIFE-hankkeen rinnalla Suomi edistää yhteistyötä ja yhteistä politiikkaa suurpetojen kannanhoidossa Ruotsin ja Norjan kanssa. Vuosittaisissa yhteisissä skandinaavisissa suurpetokokouksissa käydään läpi tiedon jakamista ja keskusteluja suurpetopoliitikasta ja kannanhoidosta. Kaikki hankkeen toimenpiteet ja tulokset esitetään pohjoismaisille kollegoille, muille LIFE-hankkeille, kansainväliselle tiedemaailmalle ja sidosryhmille. Venäläiset kollegat kutsutaan seminaareihin ja työpajoihin jakamaan tietoa ja parantamaan verkostoitumista ja yhteistyötä tulevaisuudessa.

Tiedottaminen

Hankkeen tuloksista viestitään sekä yleisten että tieteellisten kanavien kautta kansallisesti ja EU-tasolla. Tämä varmistaa, että tieto susiin liittyvistä asioista saavuttaa sekä Suomen maaseudun asukkaat että akateemikot ulkomailla. Tiedottaminen E1-toimenpiteessä tarkoittaa hankkeen viestintäkanavien perustamista ja ylläpitämistä sekä verkostoitumista muiden hankkeiden ja maiden kanssa. Tiedottamisen asiasisältö on kuvattu muissa toimenpiteissä.

Viestinnän tavoitteet ovat:

- 1) Viestintäsuunnitelman luominen ja toteuttaminen
- 2) Kansalaisten innostaminen aktiiviseksi osaksi susiasioiden hoitoa ja seurantaa
- 3) Susialueilla asuvien kansalaisten pelkojen ja huolien lievittäminen tietoa jakamalla
 - a. Tietojen lisääminen vapaaehtoisista suurpetoyhdyskunnista

- b. Yhteistyön parantaminen paikallisten sekä susireviiryhteistyöryhmien että työryhmien ja paikallisten ihmisten välillä
 - c. Susien aiheuttamien haittojen ja vahinkojen vähentäminen
 - 4) Yhteistyön rakentaminen hankkeen partnereiden ja sidosryhmien välille
 - 5) Tiedon lisääminen sudesta ja suden hyväksyttävyyden lisääminen
 - a. Tiedon jakaminen kannanarvioinnista
 - b. Luottamuksen lisääminen kanta-arvioihin
 - c. Vahvistetaan ja luodaan positiivisia asenteita susien suojeluun
 - d. Susien pelko vähenee
 - e. Toimittajille uusia näkemyksiä ja ideoita susiin liittyvästä viestinnästä mediassa
 - 6) Hyvän sisäisen viestinnän mallin luominen

LIFE-hankkeen jälkeen

Hankkeen viestintäkanavat valitaan pitäen LIFE-hankkeen jälkeen olevaa toimintaympäristöä mielessä. Hankkeen tulokset ja tulokset ilmoitetaan hankkeen jälkeen käytössä olevilla ja päivitettävillä alustoilla. Alustat sisältävät kumppaneiden verkkosivuja ja ovat jo laajalti tunnettuja verkkosivustoja, kuten riistahavainnot.fi ja suurpedot.fi.

Tekstejä, grafiikkaa, videoita ja muuta sisältöä tuotetaan niin, että niistä on hyötyä partnereiden viestinnässä myös SusiLIFE-hankkeen jälkeen.

Hankepartnereiden ja sidosryhmien välinen yhteistyö luo uuden toimintamallin suunnitella ja toteuttaa viestintää yhdessä. Saavutusten ja epäonnistumisten tarkistaminen kunkin vuoden lopussa antaa hankepartnereille hyvän näkemyksen siitä, miten susiteemaista viestintää voidaan kehittää.

Yhteistyö sidosryhmien kanssa on ratkaisevan tärkeää hankkeen onnistumisen kannalta. Hankkeen kuuden vuoden aikana hankepartnerit lujittavat sidoksia sidosryhmien kanssa.

Tuotokset

- 2019 Projektin visuaalinen ilme on valmis
- 2019 Sosiaalisen median tilit (Twitter ja Facebook) julkaistu
- 2019 Neljä alueellista kehitysseminaaria susireviiryhteistyöryhmille
- 2020 Vuoden 2020 viestintä- ja vuorovaikutussuunnitelma valmis
- 2020 Susilife.fi -sivusto julkaistu
- 2020 SusiLIFE-esite painettu
- 2020 Viestintästrategia on valmis
- 2020 Infojulistet ovat valmiita
- 2020 Riistahavainnot.fi päivitetty
- 2021 Suurpedot.fi päivitetty
- 2022 Tieteellinen seminaari ihmisen ja villieläinten välisestä konfliktista tutkijoille, sidosryhmille ja kansalaisjärjestöille
- 2025 Yleistajuinen raportti julkaistu

Toimenpide E2. Tiedon lisääminen susista

Vastuussa oleva partneri: Luonnonvarakeskus

Osallistujat: Luonnonvarakeskus, Suomen riistakeskus, Metsähallitus, Itä-Suomen poliisilaitos, Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri

Aika 2010–2025

Tavoitteet: Susista leviää paljon väärinymmärrettyä tietoa. Luotettavaa ja tutkittua tietoa tarvitaan erityisesti alueilla, joilla susia ei ole ollut pitkään aikaan ja ihmiset eivät ole tottuneet niihin. E2-toimenpide perustuu hyviin käytäntöihin konfliktien ehkäisemisessä ja lieventämisessä viestinnän avulla.

Toimenpiteessä tietoa sudesta jaetaan susialueilla tai niiden lähellä asuville lapsille, perheille ja opettajille. Hanke viestii medialle ja kansanedustajille, koska molempien tiedetään olevan tärkeitä tiedonvälittäjiä.

Toimenpiteillä E1 ja E2 on osittain päällekkäisiä tavoitteita. Tiedon jakamisen tarkoituksena on lisätä susien tuntemusta ja hyväksymistä. Tämä tarkoittaa: a) tietojen lisäämistä vapaaehtoisista suurpetoyhdyshenkilöistä, b) yhteistyön parantamista paikallisten sekä susireviiri-yhteistyöryhmien että työryhmien ja paikallisten ihmisten välillä ja c) susien aiheuttamien haittojen ja vahinkojen vähentämistä.

Susia ja muita suurpetoja koskeva opetusmateriaali ja vierailut kouluissa ovat tärkeä osa viestintää. Hanke tuottaa opetusmateriaalia, jota käytetään kouluvierailujen aikana. Opetusmateriaali saatavilla verkkosivustolla. Materiaalista viestitään myös sosiaalisessa mediassa ja partnereiden verkkosivuilla. Hanke viestii susikannan hoidosta ja siitä, miten tulee toimia, jos kohtaa suden. Koulumateriaalissa on oheistuotteita, kuten jälkimattoja täysimittaisilla suden (ja muiden lajien) jäljillä. Oheismateriaali innostaa lapsia ja auttaa heitä muistamaan vierailun paremmin.

Hankkeen työntekijät vierailevat 110 koulussa, mukaan lukien alueilla, joille sudet ovat äskettäin asettuneet (esimerkiksi Länsi-Uusimaalla). Vierailuja tehdään sekä pienissä kyläkouluissa että suurissa kaupunkikouluissa, ja vierailuilla saavutetaan noin 3000 oppilasta ja opettajaa.

Hanke pyrkii rakentamaan yhteyksiä sidosryhmiin, kuten BMOL, SOOL ja 4H-järjestö, joiden kautta opetusmateriaaleja voidaan jakaa.

Toimittajille tarjotaan tietoa ja mahdollisia ideoita uutisten monipuolistamiseen. Heitä kutsutaan tapahtumiin, kokouksiin ja retkille susialueille, joissa heillä on mahdollisuus päivittää tietoa ja käydä keskustelua tutkijoiden ja muun projektihenkilöstön kanssa.

Mediakahvit ovat vierailuja susialueille, jossa keskustellaan asiantuntijoiden kanssa susiin liittyvistä teemoista, kuten erävalvonnasta, susitutkimuksesta ja konfliktien lieventämisestä. **Toimittajien kenttämatskat** ovat kahden päivän tapahtumia, joissa toimittajille tarjotaan ajankohtaista tietoa susia koskevista aiheista ja jossa he tutustuvat susiasioiden parissa työskenteleviin asiantuntijoihin. Päivät järjestetään kerran vuodessa, ja ne ovat loistava verkostoitumismahdollisuus medialle ja asiantuntijoille. Hankkeen aikana tuotamme **tietopaketteja** susista ja susien kannanhoidosta toimittajille. Vuosien 2020–2021 aikana hankkeessa järjestetään **kaksi yleisötapahtumaa ja yksi mediatapahtuma** Länsi-Uusimaalla. Tapahtumat tarjoavat konkreettista ja ajankohtaista tietoa susista: miten elää suden naapurina, estää vahingot ja miten hakea korvausta vahingon sattuessa.

SusiLIFE aloittaa yhteistyön kansanedustajien kanssa tuottamalla tietopakettien sudesta. Hanke järjestää vuosittaisia **tilaisuuksia kansanedustajille** ajankohtaisista teemoista.

LIFE-hankkeen jälkeen

Sidosryhmille, kuten toimittajille ja poliitikoille, suunnatut toimet luovat yhteyksiä toimittajien, päättäjien ja tutkijoiden välillä. Nämä yhteydet säilyvät myös LIFE-hankkeen jälkeen.

Tuotokset

- 2020 Tietopaketti eduskunnalle
- 2020 Ensimmäinen tietopaketti tuotettu medialle
- 2020 10 kpl jälkimattoa kouluvierailuille
- 2020 Koulumateriaalit löytyvät hankkeen verkkosivuilta
- 2022 Opetuskäyttöön animaatio sudesta
- 2024 Raportti hankkeen medianäkyvyydestä
- 2022 Viisi webinaaria/videota koululaisille

Toimenpide F1. Hankehallinto

Vastuussa oleva partneri: Luonnonvarakeskus

Osallistajat: Luonnonvarakeskus, Suomen riistakeskus, Metsähallitus, Itä-Suomen poliisilaitos, Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri

Aika 2019—2025

Tavoitteet: Toimenpiteessä varmistetaan, että hanke toteutuu suunnitelmien mukaisesti, hallitsee riskit ja täyttää LIFE-vaatimukset. Hankkeen teknistä ja taloudellista hallintoa ja viestintää koordinoi tiimeissä, jotka koostuvat jokaisen hankepartnerin jäsenestä. Tiimejä johdetaan Luken toimesta. Hanketta ohjaa ohjausryhmä, joka vaihtaa tietoa sidosryhmien kanssa.

Toimenpiteessä rakennetaan uusi hallinto- ja johtamismalli susien kannanhoidossa yhteistyöverkostona hankkeen kumppaneiden välille. Malli on tarkoitus tuoda yleiseksi käytännöksi hankkeen päätyttyä. Lisäksi kansainvälinen tutkimuksen ja riistahallinnon verkosto, jota rakennetaan hankkeen aikana, jatkuu myös hankkeen jälkeen yhteisenä viestintäalustana.

Toimenpiteessä perustetaan hankkeen koordinoitiryhmä ja ohjausryhmä (koostuvat hankekoordinaattoreista, talousasiantuntijoista, yhteistyökumppanien edustajista ja rahoittajista). Lisäksi hankkeessa perustetaan laajennettu ohjausryhmä, joka koostuu seuraavista: suurpetoneuvottelukuntien edustajista, Paliskuntain yhdistyksestä, hankepartnerien edustajista, Luken tutkimusjohtajasta ja WWF Suomen edustajasta (joka toimii LIFE EUROLARGE CARNIVORES:in jäsenenä).

Hankkeen tavoitteiden saavuttamista arvioidaan LIFE-ohjelman mittarien (Key project level indicators, KPI) avulla. Tulokset sisällytetään vaadittuihin raportteihin.

Hankkeen aikana laaditaan After-LIFE-suunnitelma, jossa selitetään hankkeen toimenpiteiden jatkuvuus ja kehittäminen hankkeen jälkeen. Suunnitelma varmistaa, että hankkeen toimenpiteet hyödyttävät susikannanhoidoa vielä vuosia myöhemmin. Se tarjoaa myös motivaation toiminnan jatkamiselle varmistamalla, että yhteistyö hankekumppaneiden välillä ja viestintä jatkuvat. Vaatimus pitkäaikaisesta hankepartnerien välisestä yhteistyöstä sisältyy kaikkien partnereiden allekirjoittamaan kumppanuussopimukseen ennen hankkeen aloittamista.

LIFE-hankkeen jälkeen

Hankkeen päätyttyä uusi yhteistyömalli lisää yhteistyötä ja läpinäkyvyyttä hankekumppaneiden ja sidosryhmien välillä. Se luo luottamusta toimijoiden kesken ja lisää halukkuutta jatkaa yhteistyötä susikannanhoidossa. Paikalliset reviiri-yhteistyöryhmät työskentelevät yhteisesti määritellyillä toimintaperiaatteilla. Ryhmät ovat vuorovaikutuksessa keskenään ja paikallisyhteisöjen kanssa, mikä parantaa viestintää ja tiedonvaihtoa sekä edellytyksiä paikallisten toimien toteuttamiseen. Susikanta-arviot tulevat olemaan tarkempia syrjäisillä alueilla hankkeen suunnittelijoiden työn avulla. Susien aiheuttamien vahinkojen määrä vähenee, ja susien yleinen hyväksyntä paranee. Paikallisten ihmisten luottamus ja tuki riistahallintoon ja suden kannanhoidon kasvaa.

Tuotokset

2022 Väliarviointiraportti CINEA:lle

- 2025 Loppuraportti CINEA:lle
- 2025 Suunnitelma LIFE-hankkeen jälkeen CINEA:lle

